

Solomona

NA OLELO AKAMAI

- ¹ O NA olelo akamai a Solomona ke keiki a Davida ke alii o ka Iseraela.
- ² He mea ia e ike ai i ka noiau a me ke aoia mai, E hoomaopopo i na olelo e naauao ai;
- ³ E loa'a i ka ike e akamai ai, Ma ka pono a me ka hoopono, a me ka pololei;
- ⁴ E haawi i ka maalea i ka poe naaupo, A me ka ike, a me ka noonoo i ke kanaka ui.
- ⁵ E hoolohe ka mea naauao, a mahuahua ka ike, E loa'a no i ka mea i aoia'i ka ike o naauao ai;
- ⁶ E ike i ka olelo akamai a me ka hoakaka ana o ia mea, I na olelo a ka poe naauao, a me ka lakou olelo pohihi.

- ⁷ O ka makau ia Iehova, oia ka hoomaka ana o ka ike; A o ka naauao. a me ke aoia mai, ua hoowahawahaia e ka poe lapuwale.

- ⁸ E kuu keiki, e hooloke mai i ke ao ana a kou makuakane, Aole hoi e haalele i ke kanawai o kou maku wahine;
- ⁹ No ka mea, he mea nani ia no kou poo, He mau lei hoi no kou a-i.

- ¹⁰ E kuu keiki, ina e hoowale wale mai ka poe hewa ia oe, Mai ae aku oe.
- ¹¹ Ina lakou e olelo mai, E, e hele pu kakou, E hoohalua no ke koko, E hoohalua wale i ka mea hala ole;

- 12 E moni ola ia lakou me he malu make, E moni okoa hoi e like me ka poe e haule ana i ka lua:
- 13 E loaa ia kakou ka waiwai maikai he nui, E hoopiha i ko kakou mau hale me ka waiwai pio;
- 14 E hailona pu oe me makou i kou kuleana, I hookahi hipuu na kakou a pau:
- 15 E kuu kiekie e, mai hele pu oe mo lakou ma ke ala; E haalele kou wawae i ko lakou mau kuamoo;
- 16 No ka mea, holo kiki ko lakou wawae i ka hewa, Wikiwiki hoi lakou i ka hookahe koko.
- 17 Make hewa no ke kau ana i ka hei, Ma ke alo o na mea eheu a pau.
- 18 Moe malu lakou no ko lakou koko; Makaala hoi no na uhane o lakou.
- 19 Pela ka aoao o ka poe makee waiwai a pau, E kaili ana i ke ola o ka mea nona ia.
- 20 Hea ae la ka naauao mawaho; Pane mai kona leo ma ke alanui;
- 21 Ma ka welau o na ala oia e kahea mai ai: Ma na kahua o na puka kulanakauhale kana olelo ana, I mai la,
- 22 Pehea ka loihi, e ka poe ike ole, E makemake ai oukou i ka naaupo? A oukou hoi, e ka poe hoowahawaha, E makemake ai i ka hoowahawaha ana? A o oukou, e ka poe naaupo, e inaina aku ai i ka naauao?
- 23 E huli mai oukou i ka'u ao ana; Aia hoi e niuini aku au i ko'u Uhane maluna o oukou. E hoike aku hoi ia oukou i ka'u mau olelo.

- 24 I ko'u wa i hea aku ai, hoole mai oukou; Kikoo
aku la au i ko'u lima, aohe mea i manao mai;
- 25 Haalele oukou i ko'u mau manao a pau, Aole hoi
oukou i makemake i ka'u ao ana;
- 26 Nolaila, i ko oukou popilikia e akaaka au, E
hoowahawaha au i ka hiki ana o ko oukou
makau;
- 27 A hiki mai ko oukou makau me he mea ino la,
A hookokoke mai ko oukou popilikia me he
puahiohio la, A loohia oukou e ka pilihua a
me ke kaumaha:
- 28 Alaila, e hea mai lakou ia'u, aole au e pane aku;
E imi koke lakou ia'u aole e loa mai;
- 29 No ka mea, hoowahawaha lakou i ka ike, A o ka
makau ia Iehova, aole lakou i koho mai;
- 30 Aole o lakou makemake i ka'u ao ana; Manao ino
hoi i ka'u mau olelo a pau.
- 31 Nolaila, e ai lakou i ka hua o ko lakou aoao iho,
A ma ko ka manao ana o lakou e maona ai.
- 32 No ka mea, o ka haalele ana aku o ka poe
naaupo, oia ko lakou pepehiia mai, A o ka
noho nanea ana o ka poe lapuwale, o ko
lakou make ia.
- 33 Aka, o ka mea hoolohe mai ia'u. e noho oluolu
no ia, E noho no ia me ka makau ole i ka
poino.

2

- 1 E KUU keiki, ina e lawe oe i ka'u mau olelo, A e
waiho pu me oe i ko'u kanawai;
- 2 E haliu mai kou pepeiao i ka naauao, A e huli kou
naau i ka ike;
- 3 Ina paha e hea aku oe i ka ike, A e o aku kou leo i
ka naauao;

- 4 Ina e imi aku oe ia ia me he kala la, A e huli hoi ia ia me he waiwai huna la;
- 5 Alaila, e ike oe i ka makau ia Iehova, A e loaa ia oe ka ike i ke Akua.
- 6 No ka mea, na Iehova e haawi mai i ka naauao; Mai kona waha mai ka ike a me ka noiau.
- 7 Hoano e oia i ke ola no ka poe pono; He paku ia no ka poe hele pololei;
- 8 E malama i na ala o ka mea hoopono, E kiai hoi i ka aoao o kona poe haipule.
- 9 Alaila, e ike oe i ka pono a me ka hoopono, A me ka pololei a me na aoao maikai a pau.
- 10 No ka mea, e komo ka naauao iloko o kou naau, E ono hoi ka ike i kou uhane.
- 11 Na ke akamai oe e malama aku, O ka noiau hoi ke kiai ia oe,
- 12 E hoopakele ia oe mai ka aoao hewa aku, Mai ke kanaka hoi i wahahee ka olelo:
- 13 Haalele lakou i ka aoao pololei, I hele ai hoi ma na ala o ka pouli.
- 14 Olioli lakou ke hana hewa, Hauoli hoi lakou i ka ino o ka mea aia.
- 15 O lakou ke hookekee i ko lakou hele ana, Kekee wale hoi ma ko lakou aoao:
- 16 I hoopakeleia oe i ka wahine e, I ka wahine malihini i hoomalimali ka olelo.
- 17 Oia ka i haalele i ke alakai o kona wa opiopio, A hoopoina hoi i ka berita o kona Akua.
- 18 No ka mea, e hina ana kona hale ilalo i ka make, A o kona mau ala hoi ma kahi o ka poe make.
- 19 O ka poe a pau e komo aku io na la, aole e hoi hou mai, Aole hoi e hiki aku lakou i ke ala o ke ola.

- 20 I hele oe ma ke ala o ka poe pono, I malama hoi
oe i ka aoao o ka poe pololei.
- 21 No ka mea, e noho paa ka poe maikai ma ka aina,
A e mau no malaila ka poe pololei.
- 22 Aka, e okiia ana ka poe hewa mailoko aku o
ka aina, A e uhukiia hoi ka poe lawehala
malaila aku.

3

- 1 E KUU keiki, mai haalele oe i ko'u kanawai, E
waiho hoi i ka'u mau kauoha ma kou naau.
- 2 No ka mea, oia ka mea e nui ai na la a me na
makahiki o kou ola ana, A o ka malu hoi e
haawiia ia oe.
- 3 I ole e haalele ia oe ka lokomaikai a me ke aloha;
E hawele ia mau mea ma kou a-i; E kakau
hoi ma ka papa o ka naau.
- 4 Pela e loa'i ka lokomaikai a me ka ike oiaio,
Imua o Iehova a me na kanaka.
- 5 E paulele ia Iehova me kou naau a pau; Mai
hilinai hoi ma kou naauao iho.
- 6 Ma kou aoao a pau ia ia no oe e nana aku ai, A
nana no e hoopolelei i kou hele ana.
- 7 Mai hooakamai oe ma kou manao iho; E makau
ia Iehova a e haalele i ka hewa.
- 8 Oia ke ola no kou mau olona, A me ka lolo no kou
mau iwi.
- 9 E hoonani ia Iehova ma kou waiwai, A me na hua
mua o na mea a pau i loa'i ia oe:
- 10 Alaila, e hoopihai kou waihona waiwai a hu, E
hu ae kau mau mea kaomi waina i ka waina
hou.

- 11 E kuu keiki, mai hoole oe i ke aoia mai e Iehova;
Mai pauaho oe i kona hooponopono ana
mai.
- 12 No ka mea, o ka mea a Iehova i aloha'i oia kana
i paipai mai. Me he makua la i ke keiki ana
i makemake ai.
- 13 Pomaikai ke kanaka ke loa ia ia ka naauao, A o
ke kanaka hoi i makaukau i ka ike.
- 14 No ka mea, ua oi aku ka waiwai o ia mea mamua
o ke kala, A o ke kuai ana hoi mamua o ke
gula.
- 15 Ua maikai oia mamua o na momi; A o na mea a
pau au e makemake ai, aole e liko me ia ka
maikai.
- 16 Aia ma kona lima akau ka loihi o na la; A
ma kona lima hema ka waiwai a me ka
hanohano.
- 17 O kona mau aoao he mau aoao oluolu no, Ua pau
hoi kona mau alanui i ka maluhia,
- 18 Oia ka laau o ke ola no ka poe e hoopaa ana ia ia,
Poinaikai hoi ka mea e apo ana ia ia.
- 19 Ma ke akamuai i hookumu iho ai o Iehova i ka
honua; A ma ka ike i kau aku ai i ka lani.
- 20 Ma kona ike hoi i wawahia'i na wahi hohonu, A
ninini mai no na ao i ka ua.
- 21 E kuu keiki e, mai huli e aku kou mau maka; E
hoopaa i ka naauao a me ka ike.
- 22 He ola no ia no kou uhane, He hanohano no ia i
kou a-i.
- 23 Alaila, e hele makau ole oe ma kou ala, A o kou
wawae hoi, aole ia e palaha.
- 24 I kou moe ana, aole oe e makau; E moe iho no
oe, a e oluolu kou hiamoe ana.

- 25 Mai weliweli oe i ka mea e makau ai ke hikilele mai, Aole hoi i ka luku ana o ka poe hewa ke hiki mai.
- 26 No ka mea, o Iehova no kou mea e peulele ai, E malama no oia i kou wawae i ole no e heia.
- 27 Mai aua oe i ka maikai i ka mea e pono ai ia, Ke hiki i kou lima ke hana aku.
- 28 Mai olelo oe i kou hoanoho, O hele oe a hoi mai, apopo e haawi aku au, Ke waiho wale ia mea ia oe.
- 29 Mai imi hala oe i kou hoanoho, No ka mea, ke noho la oia ma ou la me ka maluhia.
- 30 Mai hoopaapaa hala ole oe me ke kanaka, Ina aole oia i hana hewa aku ia oe.
- 31 Mai hoolalike oe me ke kanaka huhu, Mai koho hoi oe i kekahi aoao ona.
- 32 No ka mea, he mea hoopailua ka aia ia Iehova, O ka poe pololei oia kona poe hoakuka.
- 33 O ka hoino o Iehova aia ma ka hale o ka mea hewa, Hoopomaikai oia i kahi noho ai o ka poe pono.
- 34 E hoowahawaha mai oia i ka poe hoowahawaha; E haawi mai oia i ka lokomaikai i ka poe i haahaa ka naau.
- 35 E ili mai ka hanohano no ka poe naauao; O ka hookiekieia mai o ka poe hewa, he mea hilahila ia.

4

- 1 E HOOLOHE mai, e na keiki, i ke ao ana a ka makua, E haliu mai hoi e ike i ka naauao.

- ² No ka mea, he ike pono ka'u e haawi aku nei ia oukou, Mai haalele oukou i ko'u kanawai.
- ³ No ka mea, he keiki no wau a ko'u makua, He malamia, a he hanaukahi imua o ko'u makuwahine.
- ⁴ Ao mai la oia, i mai la ia'u, E hoopaa kou naau i ka'u olelo; E malama hoi i ka'u mau kauoha i ola oe.
- ⁵ E imi i ka naauao, e imi hoi i ka ike a loa; Mai hoopoina, mai waiho wale i na olelo a ko'u waha.
- ⁶ Mai haalele oe ia mea, a nana oe e malama mai; E aloha oe ia ia, a nana oe e kiai mai.
- ⁷ O ka naauao ka mea nui, e imi i ka naauao a loa: Me na mea a pau au e imi ai, E imi pu i ka ike a loa.
- ⁸ E hoonani oe ia ia, nana oe e hookiekie ae; E hoohanohano ia oe i kou wa e hoopaa aku ai ia ia
- ⁹ E haawi mai ia i lei aloha no kou poe; He lei hanohano hoi kana e haawi mai ai ia oe.
- ¹⁰ E hoolohe mai, e kuu keiki, e hoopaa i ka'u olelo; A e nui ae hoi ia oe na makahiki o kou ola ana.
- ¹¹ E ao aku au ia oe ma ka aoao naauao, E kuhikuhi hoi au ia oe ma ko ala pololei.
- ¹² I kou hele ana, aole e hihia kou kapuwai; A ina o holo oe aole o hina.
- ¹³ E hoopaa oe i ke aoia mai, mai hookuu oe; E malama oe ia ia, no ka mea, he ola ia nou.
- ¹⁴ Ma ke alanui o ka poe hewa, mai hele oe, Mai hele hoi ma ka aoao o ka poe hewa.

- 15 E haalele ia wahi, mai maalo ilaila, E huli ae mai ia wahi mai, a e hele aku.
- 16 No ka mea, aole o lakou hiamoe, ke hana hewa ole aku; Ua lele hoi ka hiamoe, ke hoochina ole ia kekahi e lakou.
- 17 No ka mea, ai lakou i ka berena no ka hewa, Inu hoi lakou i ka waina no ke kaili wale,
- 18 Aka, o ke ala o ka poe pono, ua like ia me ka malamalama e aa ana, E mahuahua mau ana i ke awakea loa.
- 19 O ka aoao o ka poe hewa, ua like ia me ka pouli: Aole i ike i ko lakou mea e hina ai.
- 20 E kuu keiki e, e haliu mai ka'u olelo, I ka'u olelo hoi o huli mai ai i ka pepeiao.
- 21 Mai noho a nalowale ia mai kou mau maka aku; E malama oe ia iloko o kou naau.
- 22 No ka mea, he ola ia no na mea i loa'a i ia, He laau hoola hoi no ke kino a pau.
- 23 E kiai oe i kou naau me ka malama loa; No ka mea, noloko olaila ka waipuna o ke ola.
- 24 E waiho aku oe i ku waha wahahee wale, E haalele loa hoi i na lehelehe hoopunipuni.
- 25 I nana pono ae kou mau maka, I pololei hoi kou mau lihilihi mamua ou.
- 26 E hoopolei ae i ke ala no kou mau kapuwai, A e pololei hoi kou hele ana a pau.
- 27 Mai huli ae oe i ka lima akau aole hoi i ka lima hema; E huli nae kou wawae mai ka hewa aku.

5

- ¹ E KUU keiki, e hoolohe mai i ko'u naauao, E haliu mai hoi kou pepeiao i ko'u iko:
- ² I malama oe i ke aoia mai, E hoopaa hoi kou mau lehelehe i ka ike.
- ³ No ka mea, o na lehelehe o ka wahine hookamakama he meli ia e kulu ana, A ua oi aku ka pahee o kona waha i ko ka aila.
- ⁴ Aka, na awahia kona hope, e like me ka laau awaawa, Oioi hoi o like me ka pahikaua oi lua.
- ⁵ Ke iho iho la kona mau wawae i ka make, E pili ana hoi kona mau kapuwai i ka lua,
- ⁶ I ole oe e noonoo i ke ala o ko ola, He loli wale kona noho ana i ole oe e ike aku.
- ⁷ Ano la, e na keiki, hoolohe mai ia'u, Mai haliu ae mai ka olelo aku a kuu waha.
- ⁸ E hooneenee loa aku i kou hele ana mai ona aku, Mai hookokoke aku oe i ka puka o kona hale:
- ⁹ O haawi oe i kou nani i na mea e, A me kon mau makahiki hoi i ka mea aloha ole:
- ¹⁰ O lako hoi na mea e i kou mau mea maikai; A me na hale o ka malihini i kau waiwai;
- ¹¹ A uwe oe i kou hope, I ka pau ana o kou io a me kou kino;
- ¹² A e olelo hoi, Auwe ko'u inaina aku i ka ike, A me ka hoowahawaha ana o ko'u naau i ke aoia mai!
- ¹³ Aole au i hoolohe i ka leo o ka'u mau kumu, Aole hoi i haliu aku ko'u pepeiao i ka poe i ao mai ia'u!
- ¹⁴ Mai noho au ma na hewa a pau loa, Mawaena o ke anaina a me ka ahakanaka.

- 15 E ia u oe i ka wai noloko ae o kou punawai, A i na waikahe hoi noloko ae o kou kahawai.
- 16 E hu aku iwaho kou mau lokowai, A kahe na auwai ma na alanui.
- 17 Nau wale iho no lakou, Aole na ka poe malihini pu me oe.
- 18 E hoomaikaiia kou punawai; A e olioli oe me ka wahine o kou wa ui.
- 19 He dia aloha ia a me ka ibeka oluolu; E maona oe i na la a pau i kona waiu, E ana mau oe i kona aloha.
- 20 No ke aha la e ona oe, e kuu keiki, i ka wahine e, A e apo oe i ka wahine a hai ma kou umauma?
- 21 No ka mea, e kau pono ana na maka o Iehova i ka aoao o ke kanaka, E ike ana no hoi i kona mau aoao a pau,
- 22 E puni ka mea hewa i kona hala iho, E heiiia hoi oia i ka hei o kona hewa iho.
- 23 E make oia me ke ao ole ia mai; A e hele hewa oia i ka nui o kona naaupo ana.

6

- 1 E KUU keiki, ina e hoohiki oe e panai no kou hoalauna, Ina i pai kou lima me ka malihini,
- 2 A i puni oe i ka olelo a kou waha, A i punihei oe i ka olelo a kou waha.
- 3 Ano la, e kuu keiki, e hana oe i keia, i pakele. I kou lilo ana i ka lima o kou hoalauna: O hele, e hoohaabaa ia oe iho, e hoolaulea i kou hoalauna.
- 4 Mai haawi i ka hiamoe i kou mau maka, Aole hoi e pipili kou mau lihilihi:

- 5 E hemo aku oe me he dia la mailoko ae o ka lima,
A e like hoi me ka manu mai ka lima ae o ke
kuhea manu.
- 6 E ka mea hiamoe, e hele oe i ka anonanona, E
nana i kona aoao a e hoonaauao iho:
- 7 Aohe alii ia ia, Aole haku, aole hoi lunakanawai;
- 8 Hoahu no oia i kana ai i ke kau, I ka wa e ohi ai,
hoiili oia i kana mea ai.
- 9 E ka mea hiamoe, pehea ka loibi o kou hiamoe
ana? Ahea la oe e ala mai ai mai kou hiamoe
ana mai?
- 10 He moe iki ae, he hiamoe iki ae, He pelu hou iki
ae i ka lima a hiamoe:
- 11 A e hiki mai kou ilihune me he kanaka hele la, A
me kou nele e like me ke kanaka kaua.
- 12 O ke kanaka aia, o ke kanaka hewa, Hele no oia
me ka waha hoopunipuni.
- 13 Iimo oia me ka maka, ao aku oia me ka wawae,
Kuhikuhi oia me kona manamanalima;
- 14 He kolohe no ma kona naau, Noonoo ino oia i na
la a pau, Hookonokono oia i ka hakaka.
- 15 Nolaila, e loohia koke mai oia e ka make; E
haihai koke ia oia, aole mea nana e hoola,
- 16 O keia mau mea eono, he mau mea e inaina mai
ai o Iehova; Ehiku hoi e hoopailua ai o kona
naau.
- 17 O na maka kiekie, o ke elelo wahahee, A me na
lima hookahe koko hala ole,
- 18 O ka naau e imi ana i na manao kolohe, A me na
wawae e holo kiki ana i ka hewa,
- 19 O ka mea hoike hoopunipuni e hana ana i ka
wahahee, A me ka mea hookonokono i ka
hakaka mawaena o na hoahanau.

- 20 E kuu keiki, e malama oe i ke kanoha a kou makuakane, Mai haalele hoi i ke kanawai o kon makuwahine.
- 21 E hawele mau oe ia mau mea ma kou naau, E nakii oe ia mau mea ma kou a-i.
- 22 I kou hele ana, ea, e kai aku ia ia oe; I kou moe ana e kiai oia maluna ou; I kou ala ana iluna, oia ke kamailio pu me oe.
- 23 No ka mea, he kukui ke kauoha, He malamalama ke kanawai, O ka aoao o ke ola oia ke ao ana e naauao ai:
- 24 I malamaia oe i ka wahine ino, I ka malihini i hoomalimali me kona elelo.
- 25 Mai kuko aku i kona maikai maloko o kou naau, Aole hoi e puniheia e kona mau lihilihi.
- 26 No ka mea, no ka wahine hookamakama, E nele ke kanaka a i ka apana ai; Hoohalua no ka wahine moe kolohe i ka uhane i minaminaia.
- 27 E lawe anei ke kanaka i ke ahi ma kona poli, Aole hoi e wela kona kapa?
- 28 Ina o hele ke kanaka ma na nanahu e aa ana, Aole anei e wela kona kapuwai?
- 29 Pela ka mea e komo ae ana i ka wahine a kona hoalauna; Aole e aponoia na mea hoopa ia ia.
- 30 Aole i hoowahawahaia ka aihue i kona aihue ana, Ina he mea ia e maona ai kona pololi.
- 31 Aka, i loa oia, e uku pahiku no, E haawi oia i ka waiwai a pau o kona hale.
- 32 O ka mea moe kolohe me ka wahine, aole ona naauao; O ka make o kona uhane kana i hana'i.
- 33 E loa ia ia ka eha a me ka hoowahawahaia mai. Aole hoi o holoia kona mea e hilahila ai.

- 34 No ka mea, o ka lili, oia ko ke kanaka mea e ukiuki ai; Aole oia e hoopakele i kona la e hoopai aku ai.
- 35 Aole oia e manao mai i ka uku; Aole hoi oia o oluolu, ke haawi mai oe i na makana he nui.

7

- 1 E KUU keiki e, e malama oe i ka'u mau olelo, E waiho pu hoi i ka'u kauoha me oe.
- 2 E malama oe i ka'u kauoha i ola oe, A me ko'u kanawai hoi, e like me ke kii onohi o kou mau maka.
- 3 E hawele oe ia mau mea ma kou mau manamanalima, E kakau hoi ia mau mea ma ka papa o kou naau.
- 4 E i ae oe i ka naauao, O oe no ko'u kaikuwahine; E kapa aku oe i ka ike, he hoalauna:
- 5 I malamaia oe i ka wahine e, I ka malihini hoi i hoomalimali mai me kana olelo.
- 6 No ka mea, ma ka puka o ko'u hale, Ma ko'u puka makani, nana aku la au;
- 7 Ike iho la au iwaena o ka poe noonoo ole, Ike iho la hoi au mawaena o ka poe opiopio, I kekahi kanaka ui manao ole.
- 8 Hele ae la ia ma ke ala e kokoke ana i kona huina, Hele ae la oia ma ke kuamoo e hiki aku ai i kona hale;
- 9 I ke ahiahi, i ka napoo ana o ka la, I ke aumoe, i ka poeleele;
- 10 Aia hoi, halawai pu me ia kekahi wahine, Ua kahiko hookamakama ia; Ua maalea kona naau.

- 11 He walaau kona a me ka hoolohe ole, Aole noho kona mau wawae ma kona hale iho.
- 12 I kekahi wa mawaho oia, I kekahi wa ae ma ke alanui, A hoohalua oia ma na huina a pau.)
- 13 Apo iho la kela ia ia a honi iho la, a Me ka maka hilahila ole, i aku la ia ia,
- 14 He mau mohai aloha ko'u; I keia la no, mohai aku la au i ka'u mea i hoohiki ai
- 15 Nolaila, i hele mai nei au e halawai me oe, E imi hoi ia oe, a ua loa iho nei.
- 16 Hohola iho la au i ko'u wahi moe me ke kapa, Me ke kapa onionio hoi mai Aigapita mai
- 17 Kopipi iho la au i ko'u wahi moe I ka mura, a me ka aloe, a me ke kinamona.
- 18 Ina kaula i maona i ke aloha a hiki i kakahiaka, E lealea kaula i ke aloha.
- 19 No ka mea, o ke kane, aole ia ma kona hale, Ua hele oia ma kahi loihi e aku.
- 20 Lawe oia i ka eke kala ma kona lima, A piha ka mahina, alaila, e hoi mai oia i kona hale.
- 21 Ua paa kela i ka nui o kana olelo maalea; Ua lilo hoi oia i ka malimali ana o kona mau lehelehe.
- 22 Ukali koke oia mahope ona, E like me ka hele ana o ka bipi i kona wahi e maka ai; E like hoi me ka naaopo i hoopaiia mai ma ka laau kupee;
- 23 A o aku la ka pua i kona ake, E like me ka lele ana o ka manu i ke pahele, Aole ona ike no kona oia ia.
- 24 Ano la, e na keiki, e hoolohe mai ia'u. E maliu mai oukou i ka olelo a ko'u waha.
- 25 Mai huli ae kou naau ma kona aoao; Mai hele hewa oe ma kona alanui.

- 26 No ka mea, manomano ka poe i hina ia ia me ka eha, Na mea ikaika hoi, ua pau ia ia i ka make.
- 27 Ma kona hale ke ala e hiki ai i ka po, E iho ana ilalo i ka make.

8

- 1 A OLE anei i hea mai ka naauao? Aole anei i pane mai ka ike i kona leo?
- 2 Maluna o na wahi kiekie, ma ke ala, Ma kahi o na alanui, ku ae la oia.
- 3 Ma na ipuka, ma ke alo o ke kulanakauhale, Ma na wahi e komo ai, kahea mai la oia.
- 4 Ke hea aku nei au ia oukou, e na kanaka; O ko'u leo hoi i na keiki a kanaka.
- 5 E na mea ike ole, e ike oukou i ke akamai; E hoonaaauao hoi oukou, e ka poe naauapo.
- 6 E hoolohe mai, no ka mea, e hai ana au i na mea maikai; O ka oaka ana hoi o ko'u mau lehelehe ma na mea pono ia.
- 7 No ka mea, e hoike mai kuu waha i ka oiaio; He mea hoopailua ka hewa i ko'u mau lehelehe.
- 8 Ma ka pono na olelo a pau a ko'u waha; Aole wahahee, aohe mea kekee malaila.
- 9 Pau loa no ia i ka pololei i ka mea naauao, Ua kupono hoi i ka poe i loa ka ike.
- 10 E koho oukou i ke aoia mai, aole ke kala, A me ka ike hoi mamua o ke gula maikai.
- 11 No ka mea, ua maikai ka naauao mamua o na momi; A o na mea i makemakeia a pau, aole i like me ia.

- 12 Owau hoi, o ka naauao, ke pili nei i ke akamai,
Ua loa ia'u ka ike i na mea e naauao ai.
- 13 O ka makau ia Iehova, oia ke inaina aku i ka
hewa; O ka haaheo, o ka hookiekie, o ka
aoao ino, O ka waha aaka, oia ka'u i hoowa-
hawaha aku ai.
- 14 Ia'u ka ike a me ke akamai; Owau no ka noonoo,
ia'u hoi ka ikaika.
- 15 Ma o'u nei no e nohoalii ai na alii, A e kau aku ai
no hoi na kaukualii i ke kanawai pono.
- 16 Ma o'u nei no hoi e hoomalu ai na kiaaina, A
me na'lii, a me na lunakanawai a pau o ka
honua.
- 17 He aloha ko'u i ka poe e aloha mai ia'u; O ka poe
imi pono mai, o lakou ke loa ia'u.
- 18 Me au ka waiwai a me ka hanohano; O ka
waiwai e mau ana hoi a me ka pono.
- 19 Ua maikai ko'u hua mamua o ke gula a me ke
gula maikai; He mea kohoia hoi ka waiwai
ma o'u nei mamua o ke kala.
- 20 Ma ke ala o ka pono ka'u e alakai ai, Mawaena
hoi o na alanui o ka hoopono:
- 21 I hooili au i ka waiwai no ka poe aloha mai ia'u,
A e hoopiha au i ko lakou waihona waiwai.
- 22 Na Iehova no wau i kinohou o kona noho ana,
Mamua o kana hana ana i ka wa kahiko.
- 23 Mai ka po mai ua hoonohoia au, Mai kinohi mai,
mamua hoi o ka honua.
- 24 I ka wa i ole ai na wahi hohonu, ua hanau no au,
I wa i ole ai na puuawai i piha i ka wai.
- 25 Mamua o ka hoonoho ana i na mauna, Mamua
o na kuahiwi ua hanau au:
- 26 Aole hoi oia i hana i ka honua a me na kula, A
me kahi huna lepo iki o ka honua.

- 27 I kona hohola ana i ka lani, owau no kekahi malaila, I kona kau ana i ke kanawai maluna o ka hohonu;
- 28 I kona hoolewalewa ana i na ao maluna, I kona hoonoho ana i na punawai o ka hohonu;
- 29 I kona kau ana i ke kanawai no ka moana, I ole e hu wale aku na kai mamua ona; I kona hookumu paa ana i ka honua:
- 30 Alaila, owau pu kekahi me ia me he keiki hiwahiwa la; O kona olioli no au i kela la i keia la, E hauoli mau ana hoi imua o kona alo;
- 31 E hauoli ana i na wahi i noho ai na kanaka o ka honua ona; O ko'u olioli nui hoi, aia me na keiki a kanaka.
- 32 Ano la, e na keiki, e hoolohe mai ia'u; Pomaikai ka poe i malama mai i ko'u aoao.
- 33 E hoolohe mai i ke ao ana a e hoomanao iho, Mai pale ae oukou.
- 34 Pomaikai ke kanaka ke lohe mai i ka'u, He kiai hoi oia, i ko'u mau puka i kela la i keia la, Ke kakali hoi oia ma na kia o ko'u mau puka.
- 35 No ka mea, o ka mea o'u i loa a ai, ua loa ia ia ke ola, E loa hoi ia ia ka lokomaikaiia mai e Iehova.
- 36 Aka, o ka mea i hana ino mai ia'u, ua pepehi oia i kona uhane iho; O ka poe inaina mai ia'u oia ka i koho i ka make.

9

- ¹ KUKULU ae la ka naauao i kona hale, Kalai iho la oia i kona mau kia ehiku.

- ² Kalua oia i kana mau mea momona; Kawili ae la oia i kona waina; Hoomakaukau no i kana papaaina.
- ³ Hoouna aku la oia i kana poe kauwawahine, E hea aku maluna o na wahi kiekie o ke kulanakauhale,
- ⁴ Owai ka mea naaupo? e huli mai ia io'u nei: I ka mea noonoo ole hoi, olelo ae la oia ia ia,
- ⁵ Ina, e ai mai oukou i ka'u berena, E inu hoi i ka waina a'u i kawili ai.
- ⁶ E haalele i ka poe manaole, i ola oukou, E hele hoi ma ke ala o ka naauao.
- ⁷ O ka mea e ao aku i ke kanaka aia, E loa ia ia ka hilahila; O ka mea e ao aku i ka mea hewa, e loa ia ia ka palahea.
- ⁸ Mai ao aku i ke kanaka aia, O hoowahawaha mai oia ia oe; E ao aku i ka mea naauao, A e aloha mai oia ia oe.
- ⁹ E haawi na ka mea naauao, A e oi mau ka naauao; E ao hoi i ka mea hoopono, A e mahuahua ae la kona ike.
- ¹⁰ O ka mole o ka naauao, Oia ka makau ia Iehova; O ka ike i ka Mea hemolele, Oia ka noonoo ana,
- ¹¹ No ka mea, ma o'u nei, e mahuahua ae ai kou mau la, A e nui ai hoi na makahiki o kou ola ana.
- ¹² Ina e naauao oe, e naauao no oe nou iho; Ina e hoowahawaha oe, maluna ou wale no ia mea.
- ¹³ O ka wahine naaupo, he walaau kona; Ua manaole, aole oia i ike i kekahi mea.
- ¹⁴ Noho no oia ma ka puka o kona hale, Ma ka noho hoi ma kahi kiekie o ke kulanakauhale,

- 15 E hea aku i ka poe hele ma ke ala, Ka poe hele pololei ma ke alanui;
- 16 Owai ka mea manao ole? e huli mai i o'u nei; I ka mea naaupo, olelo aku la oia ia ia,
- 17 Ua ono no na wai i aihueia, Ua mananalo hoi ka berena ke ai malu.
- 18 Aole nae i ike kela, malaila ka poe make, Aia kona poe hoai ilalo loa i ka malu make.

10

- 1 O KE keiki akamai, hoo hauoli mai oia i kona makuakane; A o ke keiki lapuwale, hoo uluhua mai oia i kona makuwahine.
- 2 O ka waiwai i loa hewa mai, aole he mea ia e pomaikai ai; Aka, o ka pono, oia ka i hoopakele i ka make.
- 3 Aole e waiho mai o Iehova i ka uhane o ka mea pono a pololi; Aka, hoole no ia i ka makemake o ka poe hewa.
- 4 O ka lima hoopalaleha, he mea ia e ilihune ai; Aka, o ka lima hooikaika mau i ka hana, oia ka mea e waiwai ai.
- 5 O ka mea hooiilili i ke kau, he keiki naauao ia; O ka mea hiamoe i ka wa e ohi ai, he keiki hooihilahila ia.
- 6 O na mea e pomaikai ai, aia maluna o ke poo o ka mea pono; Aka, ma ka waha o ka poe hewa i hunai'a i ka ino.
- 7 O ka hoomanao ana i ka mea hoopono, he mea hauoli ia; A o ka inoa o ka poe hewa, E palakahuki ia.
- 8 O ka mea i akamai ka naau, e hoopaa oia i na kauoha; Aka, o ka mea i lapuwale na lehelehe, e hina oia.

- 9 O ka mea hele ma ka pololei, hele paa pono no ia; A o ka mea hookekee i kona aoao, e ikeia oia.
- 10 O ka mea i imo ka maka, hoeha mai oia; O ka mea i lapuwale na lehelehe, e hina oia.
- 11 He punawai hoola ka waha o ka mea hoo pono; Ma ka waha o ka poe hewa i hunai'a'i ka ino.
- 12 Hookonokono ka inaina i ka hakaka; Aka, uhi mai no ke aloha i na hewa a pau.
- 13 Ma na lehelehe o ka mea naauao i loa'a'i ke akamai; Aka, o ka laau hahau, no ke kua ia o ka mea manao ole.
- 14 Hoopaa ka poe akamai i ka ike; A o ka waha o ka mea lapuwale, kokoke ia i ka make.
- 15 O ka waiwai o ka mea waiwai, oia kona kulanakauhale paa; O ka poino o ka poe ilihune, o ko lakou nele no ia.
- 16 O ka hana a ka mea pono, pili no ia i ke ola; O ka hua o ka mea hewa, pili no ia i ka make.
- 17 Ma ka aoao o ke ola ka mea i malama i ke ao ana mai; O ka mea i pale ae i ke ao ana, ua hana lapuwale oia.
- 18 O ka mea huna i ka huhu me na lehelehe wahahee, A ahiahi wale aku, oia ka lapuwale.
- 19 I ka nui o na huaolelo, aole loa e ole ka hewa; O ka mea hamau i kona mau lehelehe, e naauao no ia.
- 20 O ke elelo o ka mea pono, he kala maikai ia; O ka naau o ka poe hewa, he wahi mea iki wale no ia.
- 21 O na lehelehe o ka mea pono, hanai no i na mea he nui; O ka poe lapuwale, no ka noonoo ole e make ana lakou.
- 22 O ka hoomaikai o Iehova, oia ka mea e waiwai ai, Aole hoi mea e eha ai ka manao malaila.

- 23 Ua akaaka ka mea lapuwale, ke hana kolohe; O ke akamai, na ke kanaka ike no ia.
- 24 O ka weliweli o ka mea hewa, e hooioia auanei ia maluna ona; O ka manaolana o ka mea pono, e hooiaioia mai ia nona.
- 25 E like me ka holo ana aku o ka puahiohio, pela ka mea hewa, aole ia; Aka, o ka mea pono, na onipaa ia a mau loa no.
- 26 E like me ka vinega i na niho, A me ka uahi i na maka, Pela ka mea molowa i ka poe nana ia e hoounauna aku.
- 27 O ka makau ia Iehova, oia ka mea e nui ai na la; O na makahiki o ka poe hewa, e hoopokoleia.
- 28 O ka manaolana o ka poe pono, he hauoli ia; O ka manaolana o ka poe hewa, e pio no ia.
- 29 O ka aoao o Iehova, o ka mea ia i ikaika ai ka mea pono; O ka make hoi ia i ka poe hana hewa.
- 30 E mau ana ka mea pono, aole ia e naue ae; O ka poe hewa, aole no lakou ka honua.
- 31 O ka waha o ka mea pono, hoike mai ia i ka naauao; A o ke elelo hoinoino, e okiia ae.
- 32 O na lehelehe o ka mea pono, ua hoikeike i ka mea oluolu; A o ka waha o ka poe hewa i ka inoino.

11

- 1 O KE kaupona hoopunipuni, he koopailua ia ia Iehova; O ke kaupona kupono, oia kona makemake.
- 2 A hiki mai ka haaheo, alaila hiki mai ka hilahila; Me ka poe naau haahaa hoi ka naauao.

- ³ O ka pono o ka mea pololei oia kona alakai; Ma ka wahahee hoi e make ai ka poe hoop-unipuni.
- ⁴ O ka waiwai, aohe mea ia e pono ai i ka la e inaina mai ai; Aka, o ka pono oia ke hoopakele ae i ka make.
- ⁵ O ka pono o ka poe pololei, oia ke kuhikuhi o kona ala; E haule hoi ka mea hewa i kona hewa iho.
- ⁶ Ma ka pono e pakele ai ka poe pololei; Ma ke kolohe hoi e heia'i ka poe aia.
- ⁷ I ka make ana o ke kanaka hewa, pau kona manaolana; E poho no hoi ka manao o ka poe hewa.
- ⁸ Laweia'ku ka mea pono mai ka popilikia aku, A hiki mai ka mea hewa ma kona hakahaka.
- ⁹ Ma ka waha o ka aia e make ai kona hoa; Ma ka ike oiaio hoi e pakele ai ka poe pono.
- ¹⁰ I ka lanakila ana o ka poe pono e hauoli ke kulanakauhale; I ke pio ana o ka poe hewa he olioli no.
- ¹¹ Ma ka hoomaikaiia mai o ka poe pololei, E hookiekieia ke kulanakauhale; Ma ka waha o ka poe hewa, ua hoohioloia.
- ¹² O ka mea hailiili aku i kona hoanoho, he naaupo ia; A o ke kanaka naauao, noho hamau oia;
- ¹³ O ka mea holoholo olelo, hai wale aku ia i na mea huna; O ka mea manao oiaio, e huna ana no oia.
- ¹⁴ Ma kahi e ahaolelo ole ai, e haule na kanaka; Ma ka lehulehu o ka poe kukakuka he maluhia.
- ¹⁵ E hihia no ka mea pai lima me ka malihini; A o ka mea hoole i ke pai lima ana, ua pakele ia.

- 16 O ka wahine lokomaikai, e loa io no ka mahalaloia mai; E loa no hoi ka waiwai i ka poe hana ikaika.
- 17 O ka mea minamina i kona uhane iho, he kanaka lokomaikai oia; O ka mea hoino i kona kino, he aloha ole kona.
- 18 O ka mea hewa, he hana inea kana; O ka mea lulu i ka pono, he uku oiaio kona.
- 19 E like me ka pili ana o ka pono i ke ola, Pela e pili ai ka make i ka mea hana hewa.
- 20 He mea hoopailua ia Iehova ka poe naau hoopunipuni; Aka, o ka poe i pololei ka aoao, oia kona makemake.
- 21 Ina e kui kahi lima i kekahi lima, aole nae e hoopakeleia ka mea hewa; O ka mamoo hoi o ka poe pono, e hoopakeleia oia.
- 22 Me he apo gula la ma ka ihu o ka puaa, Pela ka wahine i maikai ka maka a nele i ka noonoo ole.
- 23 O ka makemake o ka mea pono, he hope maikai kona; O ka manaolana hoi o ka poe hewa, he inainaia mai ka hope.
- 24 Hoohelelele kekahi, a nui hou ae no nae; Aua hoi kekahi i ka mea ku ole i ka pono, a o ka nele ka hope.
- 25 O ka mea e hoomanawalea aku, e momona ia; A o ka mea e hoomauu aku, e hoomauuia mai oia.
- 26 O ka mea aua i ka ai, e hoino na kanaka ia ia; E kau ana hoi ka hoomaikaiia mai ma ke poo o ka mea kuai aku.
- 27 O ka mea imi i ka maikai, imi no ia i ke alohaia mai; O ka mea imi i ka hewa, e hiki mai no ia io na la.

- 28 O ka mea paulele i kona waiwai, e haule oia;
Aka, me he lala laau la e ulu ai ka poe pono.
- 29 O ka mea hoonaukiuki i ko kona hale, e ili mai
nona ka makani; E hookauwa aku auanei
ka naaupo na ka mea naauao.
- 30 O ka hua no ka pono, oia ka laau o ke ola; O ka
mea hoohuli i na uhane, oia ke akamai.
- 31 Aia hoi, e hooukuia ka mea pono ma ka honua;
Pela no a oi aku ka mea hewa a me ka ino.

12

- 1 O KA mea makemake i ke aoia mai, oia ka i make-
make i ka ike; O ka mea hoowahawaha i ke
aoia mai, he holoholona ia.
- 2 O ka mea maikai, e loa ia ia ka lokomaikai
no Iehova mai; A e hooheua mai oia i ke
kanaka hoopunipuni.
- 3 Aole ma ka hewa e ku paa'i ke kanaka; O ka
hookumu ana o ka poe pono, aole ia e nee-
nee ae.
- 4 O ka wahine noho pono he papale alii oia i kana
kane; Aka, me he mea popopo la i kona mau
iwi ka wahine e hoohilahila aku.
- 5 O ka manao ana o ka poe pono, aia ma ka
hoopono; O ke kuka ana o ka poe hewa, aia
ma ka hoopunipuni.
- 6 O ka olelo a ka poe hewa, he hoohalua ia i ke
koko; Aka, o ka waha o ka poe pololei, oia
ka lakou e hoopakele aku.
- 7 Ua hooauhulihia ka poe hewa, a nalowale; E ku
mau ana hoi ka hale o ka poe pono.

- 8 E hoomaikaiia ke kanaka e like me kona akamai;
Aka, o ka mea naau lokoino, e hoowahawahaia oia.
- 9 O ka mea i hoowahawahaia, a he kauwa nana,
Oi aku oia i ka mea hoohanohano ia ia iho,
a nele i ka ai ole.
- 10 Manao no ke kanaka pono i ka ola o kona
holoholona; Aka, o ke aloha o ka poe hewa,
he lokoino no ia.
- 11 O ka mea i mahi i kona aina, e maona no i
ka ai; Aka, o ka hoopili mea ai me ka poe
palaualelo, he lapuwale ia.
- 12 He lealea i ka mea hewa ka punihehi ino ana; O
ke kumu o ka poe pono e hua mai no ia.
- 13 Ma ka ino o na lehelehe i punihehiia'i ka mea
hewa; E puka mai no hoi ka mea pono
noloko ae o ka pilikia.
- 14 Ma ka hua o ka waha, e maona ai ke kanaka i
ka maikai; O ka uku o ko ke kanaka lima e
haawiiia ia ia.
- 15 O ka aoao o ka mea naaupo, ua pololei ia i kona
manao iho; Aka, o ka mea hoolohe i ke aoia
mai, ua naauao oia.
- 16 O ka huhu o ka naaupo o ike koke ia;
Hoonalowale ka mea maalea i ka mea e
hilahila'i.
- 17 O ka mea hai aku i ka oiaio, hoike oia i ka pono;
A o ka hoike wahahee hoi, hoike oia i ka
hoopunipuni.
- 18 Olelo kekahi e like me ka hou ana o ka pahikaua;
A o ke elelo o ka poe naauao, ma ka hoola ia.
- 19 O na lehelehe oiaio, e mau ana no ia; O ke elelo
wahahee e pau koke no ia.

- 20 He hoopunipuni ma ka naau o ka poe manao ino; A no ka poe kukakuka i ka maluhia, he olioli.
- 21 Aole e loohia mai ka mea pono e ka poino; Aka, piha no ka poe hewa i na mea e ino ai.
- 22 He mea hoopailua ia Iehova na lehelehe hoopunipuni; O ka poe hana ma ka oiaio, oia kona olioli.
- 23 O ke kanaka noeau, e waiho ana ia ia ka ike; O ka naau o na naaupo, hoike wale no ia i ka lapuwale.
- 24 O ka lima o ka poe hana mau e lilo oia i haku; O ka mea hoomolowa, malalo no ia o ka hookupu.
- 25 O ke kaumaha iloko o ka naau o ka kanaka, he mea e kulou iho ai; Aka, ma ka olelo maikai ia e hooluoluaia'i.
- 26 Ua maikai ka mea pono mamua o kona hoanoho; O ka aoao o ka poe hewa, e hoowalewale oia ia lakou.
- 27 Aole o hopu ka molowa i kana mea ai; Aka, o ka waiwai o ke kanaka maikai, he gula ia.
- 28 Ma ke ala pono ke ola, Ma kolaila kuamoo no hoi, aole e make.

13

- 1 O KE keiki akamai, aia no ia ma ke aoia e kona makuakane; O ka mea hoowahawaha, aole ia e hoolohe i ke aoia mai.
- 2 Ma ka hua o ka waha e ai ai ke kanaka i ka maikai: E ai ka uhane o ka poe aia i ka poino.
- 3 O ka mea malama i kona waha, malama no ia i kona uhane; O ka mea hooamama i ka waha, e loaia ia ia ka make.

- 4 Makemake wale ka uhane o ka mea hiamoe, aole i loa; O ka uhane o ka poe hana mau, e maona no ia.
- 5 Ua inaina mai ka mea pono i ka olelo wahahee; O ka mea hewa la, he hoopailua ia a me ka hilahila.
- 6 Na ka pono e kiai i ka mea hele pololei; Na ka hewa hoi e hoohiolo i ka mea lawehala.
- 7 Hoowaiwai kekahi ia ia iho, aole nae he wahi mea ia ia; Hoonele hoi kekahi ia ia iho, a nui no nae kana waiwai.
- 8 O ka panai ana o ko ke kanaka ola, o kona waiwai no ia; O ka mea ilihune, aole ia e hoolohe i ke aoia mai.
- 9 O ka malamalama o ka poe pono, he mea hoo hauoli ia; O ke kukui o ka poe hewa, e pio auauei ia.
- 10 Ma ka haaheo wale no ka hakaka; Ma ka poe kukakuka pono ka naauao.
- 11 E hele liilii ka waiwai i haapuka wale ia; O ka mea hoiliili ma ka hana, e mahuahua no.
- 12 O ka manaolana i hoopaneeia, oia ka mea e maule ai ka naau; A hiki mai ka mea i makemakeia, oia ka laau o ke ola.
- 13 O ka mea hoowahawaha i ka olelo, e make no ia; O ka mea makau aku i ke kanawai, e ukuia oia,
- 14 O ke ao ana o ke kanaka naauao, he punawai ola ia, He mea hoi e pakele ai i na paele o ka make.
- 15 Ma ka noonoo pono i loa'i ka lokomaikaiia mai; O ka aoao o ka poe aia, he pilikia ia.
- 16 E hua no na mea noonoo a pau ma ka ike; O ka naaupo hoi ka i hoike aku i ka lapuwale.

- 17 O ke kukini hewa, haule oia i ka lalau, O ka elele oiaio hoi, oia ka mea e pono ai.
- 18 He ilihune a he hilahila i ka mea haalele i ke aoia mai; O ka mea malama i ke aoia mai, e hoomaikaiia mai oia.
- 19 O ka makemake i loa mai, he ono no ia i ka uhane; He mea hoowahawaha i ka poe lapuwale, ka haalele i ka hewa.
- 20 O ka mea hele pu me ka poe akamai, akamai no ia; O ka hoalauna o ka poe lapuwale, e mahuahua ka hewa.
- 21 Hahai ka poino i ka poe hewa; E ukuia ka poe pono i ka pomaikai.
- 22 E hooili mai ko ka mea maikai no kana poe mamō; Ua waihoia hoi na ka poe pono ka waiwai o ka mea hewa.
- 23 O ka ai nui, aia ma ka mahiai o ka poe ilihune; Lilo wale hoi kekahi no ka noonoo ole.
- 24 O ka mea hookaaokoa i ka laau hahau, oia ke aloha ole i kana keiki; O ka mea aloha ia ia, imi no ia i ke aoia mai nona.
- 25 E ai no ka poe pono, a maona kona uhane, O ka opu o ka poe hewa, e nele ia i ka ai ole.

14

- 1 O KA wahine naauao, oia ke kukulu i kona hale; Wawahi iho la ka mea naaupo me kona mau lima.
- 2 O ka mea hele ma kona pololei, oia ka i makau ia Iehova; O ka mea i hookekee i kona aoao, oia ka i hoowahawaha ia ia.
- 3 Ma ka waha o ka mea naaupo, he laau hahau ka haaheo; O na lehelehe o ka poe naauao, oia ke malama aku ia lakou.

- 4 I ole na bipi, kaawale ka hale waihona ai, A ua nui hoi ka waiwai ma ka ikaika o ka bipi.
- 5 O ka mea hoike oiaio, aole oia e wahahee; E hai wahahee mai no ka mea hoike hoopunipuni.
- 6 Imi ae la ka mea hoowahawaha i ke akamai, aole loa; He hikiwawe no ka ike i ka mea naauao.
- 7 E huli ae oe mai ke alo aku o ke kauaka lapuwale, Ke hoomaopopo ole oe i na lehelehe ike.
- 8 O ke akamai o ka mea ike, oia ka hoomaopopo ana i kona aoao; O ka lapuwale o ka poe naaupo, oia ka hoopunipuni.
- 9 Akaaka ka poe lapuwale i ka hewa; Me ka poe hoopolelei ka hoomaikaiia.
- 10 Ua ike ka naau i ke kaumaha o kona uhane iho; Aohe hoi i mea mai ka malihini i kona olioli.
- 11 O ka hale o ka poe hewa, e hoohioloia; O ka halelewa o ka poe pololei, e paa mau no ia,
- 12 O kekahi aoao, he pololei ia i kanaka; O kona hope hoi, oia ka aoao o ka make.
- 13 I ka akaaka ana, he ehaeha ko ka naau; O ka hope hoi o ia lealea, oia ke kaumaha.
- 14 E hoopihaiia auauaei ka naau o ka mea hoi hope i kona aoaoiho; A o ke kanaka maikai hoi i kona hua iho.
- 15 Manaoio no ka mea noonoo ole i na olelo a pau; Aka, o ka mea maalea, nana pono oia i kona hele ana.
- 16 O ka mea naauao, makau no ia, a haalele i ka hewa; O ka mea lapuwale hoi, he haaheo kona a me ka makau ole.

- 17 O ka hiki wawe o ka huhu, oia ka hana lapuwale;
O ke kanaka imi i na manao hewa, ua inaina
oia.
- 18 E ili mai ka lapuwale no ka poe noonoo ole; E
kau hoi ka ike me he lei la maluna o ka poe
naauao.
- 19 Kulou ae ka poe hewa imua i ke alo o ka poe
maikai; O ka poe aia hoi ma ka ipuka o ka
mea pono.
- 20 Ua inainaia ka mea ilihune e kona hoanoho; O
ka mea waiwai, lehulehu kona poe maka-
maka.
- 21 O ka mea hoowahawaha i kona hoanoho, ua
hewa oia; O ka mea lokomaikai aku i ka
mea i nele, pomaikai oia.
- 22 Aole anei he lalau wale ko ka poe imi hewa? He
aloha a he oiaio na ka poe imi maikai.
- 23 Ma ka hana a pau he waiwai no; Aka, o ke
kamailio wale o na lehelehe, pili i ka ilihune
wale no.
- 24 O ka lei o ka poe akamai, oia ko lakou waiwai; O
ka lapuwale o ka poe naaupo, he lapuwale
wale iho no ia.
- 25 Hoopakele i na uhane ka mea hoike oiaio; O ka
mea hoike wahahee, hoopunipuni no ia.
- 26 Ma ka makau ia Iehova, malaila ka paulele nui;
He puuhonua hoi ia na kana poe keiki.
- 27 O ka makau ia Iehova, he punawai ola ia, He
mea ia e haalele ai i na pafele o ka make.
- 28 Ma ka lehulehu o na kanaka ka hanohano o ke
alii, A i ole na kanaka ua make ke alii.
- 29 O ka mea uumi i ka huhu, oia ka noonoo nui; O
ka mea hikiwawe i ka huhu, oia ke hoike i
ka lapuwale.

- 30 O ke ola no ke kino, oia ka naau oluolu, O ka lili, oia ka popopo o na iwi.
- 31 O ka mea hookaumaha i ka mea nele, oia ka i hoowahawaha i ka Mea nana ia i hana; O ka mea malama aku ia ia, oia ke aloha i ka mea ilihune.
- 32 Hookukeia ka mea hewa iloko o kona hewa; Lana hoi ka manao o ka mea pono i kona make ana.
- 33 Noho no ka naauao ma ka naau o ka mea noonoo; Ua ikea hoi ko loko o ka poe lapuwale.
- 34 Hookiekie ae la ka pono i ka lahuikanaka; O ka hewa hoi ka mea e hoowahawahaia'i na kanaka.
- 35 O ka makemake o ke alii, aia i ke kauwa naauao; O kona huhu aia i ka mea e hilahila ai.

15

- 1 O KA olelo akahai, oia ke pale ae i ka huhu; O ka olelo huhu hoi, oia ke hoala ae i ka inaina.
- 2 O ke elelo o ka poe akamai, hoike pololei aku ia i ka ike; O ka waha hoi o ka poe lapuwale, hu ae la ia i ka lapuwale.
- 3 Ma na wahi a pau na maka o Iehova, E haka pono ana i na mea hewa a me na mea maikai
- 4 O ke elelo akahai oia ka laau o ke ola; O ka awahia iloko o ia mea, oia ka nahae ana o ka uhane.
- 5 Hoowahawaha ka mea lapuwale i ke aoia mai e kona makua, O ka mea hoolohe i ke aoia mai, oia ka mea naauao.
- 6 O ka hale o ka mea pono, he waiwai nui; Ma na mea i hoahuia e ka mea hewa, he poino.

- 7 O na lehelehe o ka poe akamai hoolaha no i ka ike; O ka naau o ka poe lapuwale, aole pela.
- 8 O ka mohai o ka poe hewa, he hoopailua ia ia Iehova; O ka pule a ka poe pololei, oia kona makemake.
- 9 He hoopailua ia Iehova ka aoao o ka mea hewa; O ka mea hahai mahope o ka pono, oia kana mea i aloha ai.
- 10 O ka hoopaiia mai, he mea kaumaha ia i ka mea haalele i ka aoao; O ka mea hoowahawaha hoi i ke aoia mai, e make oia.
- 11 O ka lua a me ka make, aia no imua o Iehova; Pela io no ka naau o na keiki a na kanaka.
- 12 Aole i aloha aku ka mea hoowahawaha i ka mea i ao mai ia ia; Aole hoi oia e hele i ka poe naauao.
- 13 Ina olioli ka naau, oluolu no hoi ka maka; A i kaumaha ka naau, nahae no ka uhane.
- 14 O ka naau o ka mea naauao, imi oia i ka ike; O ka waha o ka poe naaupo, paina no ia i ka lapuwale.
- 15 Poino no na la a pau o ka poe popilikia; O ka mea naau oluolu, he ahaaina mau no kana.
- 16 Maikai kahi mea iki me ka makau ia Iehova, Mamua o ka waiwai nui ke pili pu me ka hakaka.
- 17 Maikai kahi launahale ke ai me ke aloha pu kekahi, Mamua o ka bipi momona, ina he inaina hoi kekahi.
- 18 O ke kanaka huhu, oia ke hoala ae i ka hakaka; O ka mea akahale ka huhu, hoomalielie oia i ka hakaka.
- 19 O ka aoao o ka mea palaualelo, ua like ia me kahi paapu i na kakalaioa; O ka aoao hoi o ka poe pololei ua hooponoponoia.

- 20 O ke keiki akamai, hoo hauoli oia i kona makuakane; O ke kanaka lapuwale, hoowahawaha oia i kona makuwahine.
- 21 O ka hana lapuwale, he olioli ia i ka naau; O ke kanaka naauao hoi, oia ka i hele pololei.
- 22 Hill hewa na manao, ke ole ke kukakuka ana; A i ka nui o ka poe kukakuka, e paa no.
- 23 He olioli ko ke kanaka ma ka pane ana o kona waha; O ka huaolelo hoi i ka wa kupono, ua maikai ia.
- 24 O ke ala o ke ola, malaila e pii ai ka poe naauao, I pakele ae i ka malu make malalo.
- 25 O ka hale o ka poe haaheo, na Iehova ia e hoohiolo; Hookupaa oia i ka mokuna aina o ka wahinekanemake.
- 26 He hoopailua ia Iehova na manao o ka mea hewa; He oluolu nae ka olelo a ka poe mae-mae.
- 27 O ka mea makee waiwai, hana ino loa oia i ko kona hale; A o ka mea hoowahawaha i na makana, e ola ia.
- 28 O ka naau o ka mea pono, noonoo ia i kua mea e olelo aku ai; O ka waha o ka poe hewa, hu ae la ia i ka ino.
- 29 Ua loihi e aku o Iehova mai ka poe hewa aku; Hoolohe hoi oia i ka pule a ka poe pono.
- 30 O ka malamalama o na maka, he mea ia e olioli ai ka naau; A o ka lohe i ka mea maikai, oia ka mea e momona ai na iwi.
- 31 O ka pepeiao o lohe ana i ke aoia mai no ke ola, Noho mau ia iwaena o ka poe naauao.
- 32 O ka mea hoole i ke aoia mai, oia ka i hoowahawaha i kona uhane iho; O ka mea hoolohe i ke aoia mai e loa ia ia ka naauao.

33 O ka makau ia Iehova, oia ka ike ana i ka naauao: O ka naau haahaa mamua ia o ka mahaloia mai.

16

¹ O KA makaukau o ko ke kanaka naau, A me ka pane ana o ke elelo, no Iehova mai ia.

² O na aoao a pau o ke kanaka ua maemae i kona maka iho; Aka, kaupona o Iehova i na uhane.

³ E hooili aku i kau mau hana maluna o Iehova, A e hookupaaia kou mau mana.

⁴ Hana iho la o Iehova i na mea a pau nona iho; I ka mea hewa hoi kekahi no ka la e poiua ai.

⁵ He hoopailua ia Iehova na naau kiekie a pau; Ina e kui kahi lima i kahi lima, aole nae e ole kona hoopaiia.

⁶ Ma ka lokomaikai a me ka oiaio ua kalaia ka hewa; Ma ka makau ia Iehova ka haalele ana i ka hewa.

⁷ I ka manao oluolu ana o Iehova i ka aoao o ke kanaka, Noho launa no kona poe enemi ia ia.

⁸ Maikai kahi mea iki me ka pono hoi kekahi, Mamua o ka waiwai nui ke pono ole.

⁹ Noonoo iho la ko ke kanaka naau i kona aoao iho; Aka, na Iehova e alakai i kona mau kapuwai.

¹⁰ Aia ka olelo kupono ma na lehelehe o ke alii; Ma ka hooponopono ana aole i hewa kona waha.

¹¹ O ke kaupona a me na mea anapaona pololei, na Iehova no ia; O kana hana no na mea anapaona a pau iloko o ka eke.

- 12 He mea hoopailua no na alii ke hana hewa; No ka mea, ma ka pono i paa'i ka nohoalii.
- 13 O ka makemake o na'lii. oia na lehelehe pono, A o ka mea olelo pololei, oia ka i alohaia.
- 14 O ka huhu o ke alii, o na elele ia no ka make; O ke kanaka akamai, oia ke hoomaalili aku.
- 15 Ma ka maka oluolu o ke alii ke ola, O kona lokomaikai hoi ua like me ke ao i ke kuaua hope.
- 16 O ka loa ana o ke akamai, ua maikai ia mamua o ke gula; O ka loa ana o ka naauao, e pono ke kohoia mamua o ke kala.
- 17 O ke alanui o ka poe pololei, hele ae la ia mai ka hewa aku; O ka mea malama i kona uhane, oia ke kiai i kona aoao.
- 18 Mamua o ka hina ana, ka haaheo, A mamua o ka haule ana ka naau kiekie.
- 19 E aho ka naau haahaa iwaena o ka poe akahai, Mamua o ka hoopuunaue ana i ka waiwai pio me ka poe haaheo.
- 20 O ka mea huli pono i kekahi mea e loa ia ia ka maikai: O ka mea paulele ia Iehova e pomaikai ana oia.
- 21 O ka mea naau akamai, e kapaia he naauao; Ma ka oluolu o na lehelehe e mahuahua ai ka ike.
- 22 He punawai ola ka naauao i ka mea nona ia; O ke aoia mai o ka poe lapuwale, he lapuwale no ia.
- 23 O ka mea naauao, ao no oia i kona waha iho; Hoopono pono hoi oia i kona mau lehelehe.
- 24 He mea ono na olelo oluolu. He ono i ka uhane, a he ola i ka iwi.
- 25 Pololei kekahi aoao i ko ke kanaka manao; Aka, o kona hope, oia na aoao o ka make.

- 26 O ka mea hana, hana oia nana iho: O kona waha ka i koi mai ia ia.
- 27 O ke kanaka aia, huai oia i ka ino; A ma kona mau lehelehe he ahi e aa ana.
- 28 O ke kanaka hoopaapaa, hoeueu oia i ka hakaka; A o ka mea holoholo olelo, hookaawale no ia i na makamaka.
- 29 O ke kanaka huhu, hoowalewale oia i kona hoalauna, Alakai hoi ia ia ma ka aoao maikai ole.
- 30 Hoopili oia i kona mau maka e noonoo ino ana: Naunau oia i kona lehelehe a hoomaopopo i ka hewa.
- 31 He lei nau i ke poohina, Ke loa ia ma ka aoao o ka pono.
- 32 Maikai ke ahonui mamua o ka ikaika; A o ka mea hoomalu i kona uhane mamua o ka mea hoopio I ke kulanakanhale.
- 33 Ma ka puolo i hooleia ai ka hailona, Na Iehova nae ka hooponopono ana.

17

- 1 MAIKAI hahi huna ai maloo me ke aloha pu kekahi, Mamua o ka hale i piha i na mohai ke pili me ka hakaka.
- 2 O ke kauwa noonoo, e noho oia maluna o ke keiki e hana hilahila ana; A mawaena o na hoahanau e loa ia ia kekahi hooilina.
- 3 He ipu hoohehee, no ke kala ia; no ke gula hoi he kapuahi uuku; Aka, na Iehova e hoao mai i na naau.
- 4 O ka mea hewa la hoolohe oia i na lehelehe wahahee; O ka mea wahahee hoi, haliu kona pepeiao i ke elelo ino.

- 5 O ka mea hoomaewaewa i ka mea nele, Ua hoowahawaha oia i ka mea nana ia i hana; O ka mea hoi i olioli i ka poino, Aole ia e pakele i ka hoopai ana.
- 6 O ka lei o ka poe elemakule, oia na keiki a na keiki; O ka nani hoi o na keiki, oia na makuakane o lakou.
- 7 Aole i kupono i ka mea naaupo ka lehelehe pololei; Aole loa hoi i ke alii ka lehelehe wahahee.
- 8 He pohaku waiwai io ka makana i ka maka o ka mea nana ia; Ma na wahi a pau e loa ana he mea ia e pono ai.
- 9 O ka mea huna i ka hewa, oia ke imi i ke aloha; O ka mea hoolaha hou ae, hookaawale oia i na makamaka.
- 10 Komo ke aoia mai iloko o ka mea naauao, Mamua o na hahau ana he haneri iloko o ka mea lapuwale.
- 11 Ma ke kipi wale no e imi ai ke kanaka ino; Nolaila, hoounaia ka ilamuku io na la.
- 12 E aho ke halawai ka bea keiki make me ke kanaka, Aole ka mea naaupo iloko o kona lapuwale.
- 13 O ka mea hana ino aku na ka mea hana pono mai, Aole e kaawale ka ino mai kona hale aku.
- 14 E like me ka hookahe ana o ka wai, Pela ka hoomaka ana o ka hakaka; Nolaila, e oki e i ka hakaka mamua o kona mahuahua ana.
- 15 O ka mea hoopono aku i ka mea hewa, A o ka mea hoahewa aku i ka mea pono, Ho mau mea hoopailua laua ia Iehova.

- 16 No ke aha la keia, he kumu kuai ma ka lima o ka mea lapuwale, E kuai aku ai i ke akamai, aohe ona manao malaila?
- 17 I na manawa a pau e aloha ana ka makamaka, A no ka la popilikia i hanau ai ka hoahanau.
- 18 O ke kanaka naauao ole, pai oia i ka lima, Lilo ia i mea panai imua o kona makamaka.
- 19 O ka mea makemake i ke kipi, oia ka i makemake i ka hakaka; O ka mea hookiekie ae i kona ipuka, imi oia i ka make.
- 20 O ka mea naau kekee, aole i loaa ia ia ka maikai; O ka mea elelo hoopunipuni, e haule oia i ka ino.
- 21 O ka mea i hanau mai nana ke keiki lapuwale, he kaumaha kona; Aole e olioli ka makuakane o ke keiki naaupo.
- 22 O ka naau olioli, he laau lapaau ia e hooluolu ana; O ka uhane i hana pepe ia, hoomaloo ia i na iwi.
- 23 Kaili ae ka mea hewa i ka waiwai kipe, I kona hochaunaele ana i ka aoao pono.
- 24 Imua i ke alo o ka mea noonoo malaila ka naauao; Aia hoi na maka o ka mea lapuwale, ma na welau o ka honua.
- 25 O ke keiki lapuwale, ke kaumaha ia no kona makuakane, He mea awahia hoi i ka mea nana ia i hanau mai.
- 26 O ka hoopai hewa i ka mea pono, aole ia he maikai, Aole hoi ke papai aku i na'lii no ka pololei.
- 27 O ka mea ike nui, akahele oia i ka olelo; He uhane noho malie ko ke kanaka naauao.

28 O ka mea naaupo hoi, i kona mumule ana, ua kuhiia oia he naauao; O ka mea pani i kona mau lehelehe hoi, he kanaka ike no ia.

18

1 NO ka makemake wale e imi ai ke kanaka manao ku e, A pale aku no i na manao pono a pau.

2 Aole i haliu mai ka mea lapuwale i ka ike, Aka, ma ka hoike ana i kona naau.

3 A hiki mai ka hewa, hiki mai no hoi ka hoowahawaha; A o ka hilahila pu kekahi me ka hoomaewaewa.

4 He wai hohonu na olelo o ko ke kanaka waha; He punawai e hu ana, ke kumu o ka naauao.

5 O ka hooluolu aku i ka mea hewa, aole ia he maikai; Aole hoi ka opea aku i ka mea pono ma ka hookolokolo ana.

6 O na lehelehe o ka mea lapuwale, aia no ma ka hoopaapaa; Ua maopopo kona waha e pono ke hahauia.

7 O ka waha o ka mea lapuwale, oia kona mea e make ai; A o kona mau lehelehe hoi, oia ke pahele o kona uhane.

8 O na olelo ahiahi, ua like me na olelo paani, A komo no nae iloko loa o ka opu.

9 O ka mea hoomolowa ma kana hana ana, He kaikaina oia o ka mea hoomaunauna wale.

10 He pakaua ikaika ka inoa o Iehova; Malaila e holo ai ka mea pono a maluhia iho la.

11 O ka waiwai o ka mea waiwai, oia kona kulanakauhale paa I ka pa, Ua like hoi me ka pa kiekie i kona manao.

- 12 Mamua o ka make, ua haaheo ka naau o ke kanaka, Mamua hoi o ka hookiekieia mai, he akahai.
- 13 O ka mea hoopuka i kona manao mamua o kona lohe ana, He lapuwale ia, a he mea ia nona e hilahila ai.
- 14 O ka uhane o ke kanaka, hoomanawanui no ia i ka nawaliwali; Aka, o ka uhane e eha ana, owai la e hiki ai ke hoomanawanui?
- 15 O ka naau o ka mea naauao e loa ia ia ka ike; O ka pepeiao hoi o ka poe akamai, e imi no i ka naauao.
- 16 O ko ke kanaka makana, he mea ia e hookaawale ai i wahi nona; A e kai aku hoi ia ia imua o na kanaka koikoi.
- 17 Ua pono ka mea i hoopiiia i kana olelo mua ana; Aka, hele mai kona hoanoho a imi ae i kona ano.
- 18 O ka hailona ana ka mea e pau ai ka hoopaapaa; He mea hoi e uwao ai iwaena o ka ikaika.
- 19 Aole ikaika ke kulanakauhale paa i ka pa e like me ka hoahanau i hoonaukiukiia; A o ko laua hoopaapaa ana, ua like me na kaolahao o ka halealii.
- 20 Ma na hua o ko ke kanaka waha, e maona ai kona opu; A ma ka waiwai o kona mau lehelehe e piha ai oia.
- 21 Ma ke elelo ka make a me ke ola; O ka mea makemake malaila, e ai oia i kona hua.
- 22 O ka mea loa ia ia ka wahine, loa no ka mea maikai, Ua loa hoi ia ia ka lokamaikai no Iehova mai.
- 23 He noi ko ke kanaka ilihune; A o ka mea waiwai, ua olelo kalakala oia.

24 O ke kanaka i nui na hoalauna, e poino oia malaila; Aka, o kekahi hoaaloha ua oi aku kona pipili ana mamua o ko ka hoahanau.

19

- 1 MAIKAI ka mea ilihune i hele ma kona pololei, Mamua o ka mea lehelehe wahahee, a lapuwale hoi.
- 2 O ka uhane i nele i ka ike, he pono ole ia; O ka mea i wikiwiki na wawae, hele hewa no ia.
- 3 O ka lapuwale o ke kanaka, oia ka i hookapae i kona aoao; A ukiuki aku kona naau ia Iehova.
- 4 O ka waiwai ka mea e hoonui ai i na makamaka; Ua hookaawaleia hoi ka mea ilihune mai kona hoanoho aku.
- 5 O ka mea hoike wahahee, aole e ole kona hoopaiia mai; O ka mea olelo wahahee hoi, aole ia e pakele.
- 6 Nui ka poe hoopili aku i ke alii; He hoalauna hoi kela mea keia mea no ke kanaka haawi wale.
- 7 Pau loa ka poe hoahanau o ka mea nele i ke aloha ole ia ia; Haalele loa hoi kona mau hoalauna ia ia; Hahai oia me na olelo, aole lakou.
- 8 O ka mea loaa ia ia ka naauao oia ke aloha i kona uhane; O ka mea hoopaa i ka ike, e loaa ia ia ka pono.
- 9 O ka mea hoike wahahee, aole e ole kona ahe-waia mai, O ka mea olelo hoopunipuni, e make oia.

- 10 Aole i ku pono ka hanohano i ka mea lapuwale;
Aole loa hoi i ke kauwa, ke noho maluna o
na'lii.
- 11 O ko ke kanaka naauao, oia ke hoopanee aku i
ka huhu; O kona nauti hoi, oia ke kala ana i
ka hala.
- 12 He uwo ana me he liona la ka huhu o ke alii;
E like hoi me ka hau ma ka weuweu kona
lokomaiikai.
- 13 He mea poino i ka makuakane ke keiki la-
puwale; He kulu mau ana ka hoopaapaa o
ka wahine.
- 14 O ka hale a me ka waiwai, oia ka hooilina no na
makua mai; Na Iehova mai hoi ka wahine
manao pono.
- 15 O ka palaualelo ka mea e poho ai iloko o ka
hiamoe nui; A o ka uhane hoomolowa, e
pololi no ia.
- 16 O ka mea malama i ke kanawai, oia ka i malama
i kona uhane; O ka mea malama ole i kona
aao, e make no ia.
- 17 O ka mea manawalea aku i ka ilihune, haawi
aku oia na Iehova; A o kana mea i haawi ai,
na kela no e hoihoi mai ia ia.
- 18 E haua i kau keiki oi laua ka manao nona, Mai
menemene kou uhane no kona uwe ana.
- 19 O ka mea huhu nui, e hooukuia oia; Ina paha e
hookuu aku oe ia ia, pono e hana hou no.
- 20 E hoolohe i ka oleloao, e haliu hoi i ke aoia mai,
I naauao oe i kou hopena.
- 21 Nui na manao maloko o ka naau o ke kanaka,
Aka, o ka manao o Iehova, oia ke ku paa.
- 22 O ka nani o ke kanaka, oia kona lokomaiikai;
Maikai hoi ke kanaka ilihune mamua o ka
mea wahahee.

- 23 O ka makau ia Iehova, oia ke ola; E noho oluolu oia, aole e ike mai ka hewa ia ia.
- 24 Hookomo ka mea palaualelo i kona lima iloko o ka umeke, Aole oia e hoihoi hou aku ia i kona waha.
- 25 E pepehi i ka mea hoowahawaha, a e ao ka mea malama ole; E ao aku hoi i ka mea noonoo, a e ike oia i ka naauao.
- 26 O ka mea hao i kona makuakaue, a hookuke aku i kona makuwahine, Oia ke keiki hoino, a me ka hoohilahila.
- 27 Ua oki, e kuu keiki, mai hoolohe i ke ao ana, E hooauwana ai mai ka olelo aku o ka ike.
- 28 I aia ka mea hoike, hoowahawaha oia i ka pololei; O ka waha o ka poe hewa, moni no ia i ka ino.
- 29 Ua makaukau ka hoopaiia no ka poe haakei, O ka haua hoi no ke kua o ka poe lapuwale.

20

- 1 HE mea henehene ka waina, he walaau nui hoi ka mea e ona'i; O na mea a pau i puni malaila, aole i naauao.
- 2 He uwo ana me he liona la, ka weliweli i ke alii; O ka mea hoonaukiuki ia ia, hoeha no oia i kona uhane iho.
- 3 He mea nani no ke kanaka, ke hooki i ka hoopaa-paa: Aka, e huhu no na mea lapuwale a pau.
- 4 Aole e mahiai ka mea palaualelo no ke anu; A e makilo oia i ka wa e ohi ai, aole e loa.
- 5 He wai hohonu, ka oleloao iloko o ko kanaka naau; Na ke kanaka naauao e uhuki ae.
- 6 E hai aku ka nui o na kanaka i ko lakou pono iho; O ke kanaka hana oiaio, ia wai la i loa'i ia?

- 7 O ka mea hele ma kona pololei, he mea pono oia;
E hoomaikaiia hoi kana poe keiki mahope
ona.
- 8 O ke alii e noho ana ma ka noho hookolokolo,
Hooauhee oia i na hewa a pau me kona mau
maka.
- 9 Owai la ke hiki e olelo aku, Ua hoomaemae au i
ko'u naau? Ua kaawale au i ko'u hewa?
- 10 He ana paona palua a he ana palua no na mea e
ae, He hoopailua ia Iehova ia mau mea elua.
- 11 Ua ikeia ke keiki ma ka hana ana, Ina paha he
maemae, a he pololei kana hana.
- 12 O ka pepeiao lohe, a o ka maka nana, Na Iehova
no i hana ia mau mea elua.
- 13 Mai makemake oe i ka hiamoe o lilo oe i mea
nele; E wehe ae i kou mau maka, a e maona
i ka ai.
- 14 He ino, he ino, wahi a ka mea kuai mai; A i kona
hele ana aku, alaila, haanui oia.
- 15 Aia he gula a me na pohaku maikai he nui wale;
Aka, o ka mea nani loa, oia ka lehelehe ike.
- 16 E lawe oe i ke kapa o kekahi ke panai oia no
ka malihini, A no na malihini hoi i lawe i
kekahi waiwai ana.
- 17 Ua ono i ke kanaka ka ai no ka wahahee; A
mahope iho, e piha kona waha i ke one.
- 18 Ua paa ka manao ma ke kukakuka pu ana; Ma
ka noonoo pololei hoi e kaula aku ai.
- 19 O ka mea holoholo olelo, hoike aku oia i na
mea i hunai; Mai launa aku me ka mea
hoomalimali me koua mau lehelehe.
- 20 O ka mea hailiili aku i kona makuakane a me
kona makuwahine, E pio kona kukui i ke
onohi o ka pouli.

- 21 O ka hooilina i loaʻa mua ma ke kaili wale, O kona hopena, aole e pomaikai ia.
- 22 Mai olelo ae oe, E hoopai aku au i ka hewa; E kakali oe ia Iehova, nana no oe o kokua mai.
- 23 He hoopailua ia Iehova na ana paona papalua; O ke kaupaona hoopunipuni aole i pono ia.
- 24 Na Iehova mai ka hele ana o ke kanaka; Pehea hoi e hiki ai i ke kanaka ko ike i kona aoao iho?
- 25 He mea hihia i ke kanaka, ke hoohiki naaupo i ka mea hemolele; A mahope iho o ka hoohiki ana, alaila noonoo.
- 26 Hoopuehu ae ke alii akamai i ka poe hewa, Hookaa oia i ke kaa maluna o lakou.
- 27 O ke kukui o Iehova, o ka hanu ia o ke kanaka, E komo ana ma na wahi a pau o ka opu.
- 28 Na ka lokomaikai a me ka oiaio e malama mai i ke alii; Ua paa hoi kona nohoalii i ka lokomaikai.
- 29 O ka ikaika ka mea e kaulana'i na kanaka ui; O ke poohina ka mea e nani ai ka elemakule.
- 30 O ka pahu ana o ka mai he mea hoomaemae i ka ino; O ka haua hoi, i koloko o ka opu.

21

- 1 HE mau auwai ka naau o ke alii, iloko o ka lima o Iehova, Nana e hookahe ae e like me kona makemake.
- 2 O na aoao a pau o ke kanaka, ua pololei ia i kona maka iho, Hoao ae la o Iehova i na naau.
- 3 O ka hana ana i ka pono a me ka pololei, Ua makemakeia e Iehova mamua o ka mohai.

- 4 O ka maka haaheo, o ka naau hookiekie, O ka pomaikai ana hoi o ka poe hewa he pono ole no ia.
- 5 O ka manao o ka mea hana mau, pili no ia i ka lako; O ko ka mea wikiwiki wale, pili no ia i ka nele.
- 6 O ka imi ana i ka waiwai ma ke elelo wahahee, He opala i hoopuehuia e ka poe e imi ana i ka make.
- 7 O ke kaili wale o ka poe hewa, e kaili aku ia ia lakou; No ka mea, hoole lakou, aole e hana ma ka hoopono.
- 8 He kekee ka aoao o ke kanaka, a he ano e hoi; O ka mea maemae hoi, ua pololei kana hana.
- 9 E aho ka noho ma ke kihi maluna o ka hale, Aole hoi me ka wahine hakaka ma ka hale kanaka.
- 10 O ka uhane o ka mea hewa, makemake no ia i ka hewa; Aole ona lokomaikai mai i kona hoanoho.
- 11 Ma ka hoopaiia mai o ka mea hoowahawaha, e hoonaaauaoia'i ka mea ike ole; I ke ao ana aku i ka mea akamai, e loaa no ia ia ka ike.
- 12 Noonoo nui ka mea pono i ka hale o ka mea hewa; Ua hookahuliia ka poe hewa no ka hana hewa ana.
- 13 O ka mea i papani i kona pepeiao i ka uwe ana o ka mea nele, E hea aku no oia, aohe mea e hoolohe mai.
- 14 O ka makana malu, pale ae no ia i ka huhu; Pela hoi ka makana poli i ka inaina ikaika.
- 15 He olioli i ka mea pono ke hana ma ka pololei; He make no ko ka poe hana hewa.

- 16 O ke kanaka hele hewa mai ka aoao ae o ka naauao, E noho no oia ma ke anaina o ka poe malu make.
- 17 O ka mea makemake i ka lealea, e ilihune auanei ia, O ka mea makemake i ka waina a me ka aila, aole ia e waiwai.
- 18 Pani ka mea hewa i ka hakahaka no ka mea pono; Pela ka mea lawe hala no ka mea pololei.
- 19 E aho ka noho noho ana ma ka waoakua. Aole me ka wahine huhu a me ka hakaka.
- 20 Aia ka waiwai i makemakeia a me ka aila ma ka hale o ka mea naauao; A o ke kanaka lapuwale, moni iho la oia ia mea.
- 21 O ka mea hahai mahope o ka pono, a me ka lokomaikai, E loa ia ia ke ola a me ka pono a me ka nani.
- 22 Pii ae ka mea naauao maluna o ke kulanakauhale o ka poe ikaika, Hoohiolo oia i ka ikaika a lakou i paulele ai.
- 23 O ka mea malama i kona waha a me kona alelo, Oia ka i hoopakele i kona uhane i ka popilikia.
- 24 O ka haaheo, o ka hookano, o ka hoowahawaha, Oia ka inoa o ka mea hana ma ka huhu ikaika.
- 25 O ka makemake o ka mea palaualelo oia kona mea e make ai; No ka mea, hoole kona mau lima i ka hana.
- 26 Kuko wale aku no ia a po ka la; Haawi aku hoi ka mea pono me ka aua ole.
- 27 O ka mohai o ka poe hewa, he hoopailua ia; Ua oi aku hoi ka hewa, ke lawe oia ia mea me ka manao ino.

- 28 O ka mea hoike wahahee, e make no ia; O ke kanaka hoolohe, oia ke olelo mau.
- 29 Hoopaakiki ke kanaka hewa i kona maka; O ka mea pololei hoi, hoopolelei oia i kona aoao.
- 30 Aohe akamai, aohe noonoo; Aole hoi oleloao e hiki ai ke ku e aku ia Iehova.
- 31 Ua hoomakaukauia ka lio no ka la e kaua ai; Aka, ia Iehova no ka hoopakele ana.

22

- 1 HE mea makemakeia ke kaulaua mamua o ka waiwai he nui; A mamua hoi o ke kala a me ke gula ka lokomaikai io.
- 2 Halawai pu ka poe waiwai a me ka poe ilihune; Na Iehova lakou a pau i hana.
- 3 Nana ae la ka mea noonoo i ka ino, a huna ia ia iho; Hele wale aku hoi ka mea naaupo a hihia oia.
- 4 No ka naau haahaa, ka makau ia Iehova, Ka waiwai hoi a me ka hanohano a me ke ola.
- 5 Aia na kakalaioa a me na mea hihia ma ke ala o ka mea hele kekee; O ka mea malama i kona uhane, kaawale no oia ia mau mea.
- 6 E ao aku i ke kamalii i kona aoao, A elemakule oia, aole ia e huli ae mailaila aku.
- 7 Noho alii ka mea waiwai maluna o ka poe ilihune, He kauwa hoi ka mea hoopili wale na ke kanaka haawi wale.
- 8 O ka mea lulu aku i ka hewa, e ohi ia i ka popilikia; Ua hoopauia ka laau hahau o kona huhu.
- 9 O ka mea maka lokomaikai, e hoomaikaiia oia; No ka mea, ua haawi wale ia i kekahi o kana berena i ka mea nele.

- 10 E hookuke aku i ka mea hoowahawaha, a e kaawale aku hoi ka hoopaapaa; E pau hoi ka hakaka a me ka hoomaewaewa.
- 11 O ka mea makemake aku i ka naau maemae, No ka lokomaikai o kona mau lehelehe, o lilo ke alii i hoaaloa nona.
- 12 O na maka o Iehova, malama aku no i ka ike, Hoohiolo oia i na olelo a ka mea aia.
- 13 Olelo ae la ka mea palaualelo, he liona mawaho, E make auanei au ma ke alanui.
- 14 He lua hohonu ka waha o ka wahine hookamakama, O ka mea inainaia e Iehova, e haule no ia malaila.
- 15 Ua paa ke kolohe iloko o ka naau o ke kamalii, O ka laau hahau, oia ke hooheмо ae ia mea mai ona aku.
- 16 O ka mea hookaumaha i ka mea ilihune i mea e hoomahuahua ai i kana iho, A o ka mea haawi no ka mea waiwai, e nele io no laua a elua.
- 17 E haliu mai kou pepeiao a e hoolohe i na olelo a ka poe naauao, A e imi iho kou naau i ko'u ike.
- 18 No ka mea, he oluolu no ke malama oe ia mau mea iloko ou, E ku pono no hoi i kou mau lehelehe;
- 19 I paulele oe ia Iehova, Oia ka'u i hoike ai ia oe, ia oe no i keia la,
- 20 Aole anei i palapala aku au ia oe i na maikai, Ma na oleloao a me ka ike?
- 21 I hoike aku ai au ia oe i ka oiaio o ka olelo pololei, I hai pololei aku oe i ka poe i hoounaia mai ia oe.

- 22 Mai kaili wale oe i ka ka mea ilihune no kona ilihune ana; Aole hoi e hookaumaha i ka mea nele ma kahi o ka ipuka:
- 23 No ka mea, na Iehova e hooponopono no lakou, E hao mai oia i ka uhane o ka poe i hao aku ia lakou.
- 24 Mai hoolauna aku oe me ka mea huhu, A, me ke kanaka inaina hoi, mai hele pu oe;
- 25 O ao iho oe i kona mau aoao, A loa i kou uhane ka hihia.
- 26 Mai hui ae oe me ka poe pai aku i ka lima; Aole hoi me ka poe panai no ka aie:
- 27 Ina aole au mea e hookaa aku ai, No ke aha la e laweia aku ai kou wahi moe mailalo aku ou?
- 28 Mai honeenee oe i na mokuna aina kahiko, Na mea a kou poe kupuna i hoonoho ai.
- 29 Ua ike anei oe i ke kanaka miki ma kana hana? E ku no ia imua o na'lii, Aole oia e ku imua o ka poe naaupo.

23

- 1 I KOU noho iho ana e ai pu me ke alii, E noonoo pono i na mea imua ou:
- 2 A e kau i ka pahi ma kahi i moni ai, Ke pololi oe.
- 3 Aka, mai iini aku oe i kana mau mea ono; He wahi ni hoopunipuni no ia.
- 4 Mai hooikaika i waiwai ai; E hoole i kou naauao iho.

- ⁵ E kau anei oe i kou mau maka ma ka mea e ole ana? No ka mea, e hana io no ia mea i mau eheu nona iho; Me he aeto la e lele aku ai i ka lewa.
- ⁶ Mai ai oe i ka ai a ka mea maka ino; Mai iini aku oe i kana mau mea ono;
- ⁷ No ka mea, e like me ia i noonoo ai ma kona naau, pela no ia; E ai oe, ea, a e inu oe, wahi ana ia oe, Aka, aole me oe kona naau.
- ⁸ O ka mamala ai au i moni iho ai e luai hou aku oe; A e lilo wale kau mau olelo oluolu.
- ⁹ Mai hai aku oe i na pepeiao o ka mea lapuwale; No ka mea, e hoowahawaha oia i ka pololei o kau olelo.
- ¹⁰ Mai hooneenee ae oe i na mokuna aina kahiko; Ma na kihapai o ka poe makua ole, mai komo oe.
- ¹¹ No ka mea, o ka lakou Hoola he mana no kona; Nana no e hooponopono iwaena o lakou a me oe.
- ¹² E haliu ae i kou naau i ke aoia mai, A me kou mau pepeiao hoi i na olelo e naauao ai.
- ¹³ Mai waiho oe i ka hooponopono ana i ke keiki; No ka mea, ina e haua oe ia ia me ka laau, aole ia e make.
- ¹⁴ E haua oe ia ia me ka laau, A e hoopakele i kona uhane i ka lua.
- ¹⁵ E kuu keiki e, ina e naauao kou naau, E hauoli io no ka naau o'u:
- ¹⁶ E olioli io ko'u mau puhaka, Ke hai aku kou mau lehelehe i na mea pololei.

- 17 Mai huahua kou naau i ka poe hewa; Aka, e noho mau oe me ka makau ia Iehova a po ka la.
- 18 No ka mea, e hiki io mai no ka hope; A e pio ole ana no kou manaolana.
- 19 E hoolohe mai oe, e ka'u keiki, e hoonaauao iho, E hoopololei i kou naau ma ke ala.
- 20 Mai noho pu oe me ka poe inu waina; Me ka poe hoopalupalu i ko lakou kino iho.
- 21 No ka mea, o ka mea ona a me ka mea pakela ai, e ilihune auanei oia; A no ka palaualelo e komo kekahi i na weluwelu.
- 22 E hoolohe i kou makuakane ka mea nana mai oe; Mai hoowahawaha oe i ka luwahine ana o kou makuwahine.
- 23 E kuai lilo mai i ka oiaio, mai kuai lilo aku; I ka naauao hoi a me ke aoia mai a me ka ike.
- 24 E hauoli nui ka makuakane o ka mea pono; O ka mea i hanau mai uana ke keiki naauao, he olioli no kona.
- 25 E hauoli no kou makuakane a me kou makuwahine, E olioli hoi ka mea nana oe i hanau mai.
- 26 E kuu keiki, e haawi mai ia'u i kou naau, E nana mai hoi kou mau maka i ko'u aoao.
- 27 No ka mea, he auwaha hohonu ka wahine hookamakama, He lua ino hoi ka wahine e.
- 28 Oia ka i hoohalua, me he powa la, Hoonui oia i ka lawehala ana iwaena o na kanaka.
- 29 Ia wai la ka uwe ana? Ia wai la ka poino? Ia wai la ka hakaka? Ia wai la ka nuku wale ana?

- Ia wai la na palapu loaa wale? Ia wai la na maka ulaula?
- ³⁰ I ka poe e hoomau ana ma ka waina, I ka poe e hele ana e imi i ka waina i kawiliia.
- ³¹ Mai nana oe i ka waina i kona ulaula ana, I kona aleale ana ma ke kiahā, I kona hu ana a maikai.
- ³² Mahope iho, e nahu mai me he nahesa la, A e pa mai me he moonihoawa la.
- ³³ E nana auanei kou maka i na wahine e, A e hai aku kou naau i na mea ino.
- ³⁴ E lilo ana oe me he mea la i moe iho mawaena konu o ka moana, E like hoi me ka mea i hoomoe ia ia iho ma kahi oioi loa o ke kia moku.
- ³⁵ Pepehi mai lakou ia'u, aole au i eha, Hahaua mai lakou ia'u, aole au i ike iho: Ahea la au e ala'i? E imi hou aku no au ia mea.

24

- ¹ MAI kuko oe i ka aoao o na kanaka hewa, Aole makemake hoi e noho pu me lakou.
- ² No ka mea, noonoo ae la ko lakou naau i ka mea e make ai, A no ka ino hoi ko lakou lehelehe e kamailio ai.
- ³ Ma ke akamai i kukuluaia'i ka hale, Ma ka naauao hoi ia i hookupaaia'i.
- ⁴ Na ka ike e hoopihāia'i na keena, I na waiwai a pau, he maikai no a he nani hoi.
- ⁵ O ke kanaka naauao, he ikaika no ia; E mahuahua ana no ka ikaika o ke kanaka ike.

- 6 No ka mea, ma ka noonoo nui oe e kaula aku ai, A he ola no ma ka nui o ka poe kukakuka pu.
- 7 He kiekie loa ka naauao maluna o ka mea naaupo; Aole e oaka kona waha ma ka ipuka.
- 8 O ka mea noonoo e hana hewa aku, E kapaia'ku ia he mea hana kolohe.
- 9 O ka manao lapuwale, he hewa ia; A he hoopailua i na kanaka ka mea hoowahawaha.
- 10 Ina pauaho oe i kou la popilikia, Uuku wale no kou ikaika.
- 11 Ina e hookaulua oe e hoopakele i ka poe i hana paa ia e make, A me ka poe e kokoke ana i ka pepehiia mai;
- 12 Ina e i ae oe, E, aole makou i ike; Aole anei e noonoo mai ka mea nana e kaupona na naau? A o ka mea hoi nana e malama i ka uhane, aole anei oia e ike? Aole anei oia e hoopai i ke kanaka e like me kana hana ana?
- 13 E kuu keiki, e ai iho oe i ka meli, no ka mea, he maikai ia; A i ka waihona meli hoi he ono ia i kou waha;
- 14 Pela hoi ka ike ana i ka naauao i kou uhane; A i loa ia oe, alaila he hope, A o kou man-aolana aole ia e poho.

- 15 Mai hoohalua, e ke kanaka hewa, ma ka hale o ka mea pono; Mai powa aku oe ma kona wahi e moe ai.
- 16 No ka mea, ehiku no ka haule ana o ka mea pono, a ala hou mai no; O ka poe hewa, e hina no lakou iloko o ka poino.
- 17 I ka haule ana o kou euemi, mai hauoli oe, I koua hina ana hoi mai olioli kou naau;
- 18 O ike mai Iehova he hewa ia i kona mau maka, A e hoohuli oia i kona huhu mai ona aku.
- 19 Mai ukiuki oe no ka poe hewa, Aole hoi e kuko i ka noho ana o ka poe hana ino.
- 20 No ka mea, aohe uku maikai no ka mea hewa; O ke kukui o ka poe hewa, e pio ana no ia.
- 21 E kuu keiki, e makau aku ia Iehova, a me ke alii; Me ka poe lololua ka naau, mai launa aku.
- 22 No ka mea, e hiki wawe mai ko lakou poino; A o ka make ana o laua a elua, owai ka mea ike aku?
- 23 Na ka poe naauao hoi keia mau mea: O ka manao kapakahi ma ka hookolokolo ana, aole i pono ia.
- 24 O ka mea olelo aku i ka mea hewa, He pono no oe; E hoino aku no na kanaka ia ia, E hoowahawaha hoi na lahuikanaka ia ia.
- 25 Aka, he oluolu ko ka poe i ao aku, E hiki mai hoi ia lakou ka pomaikai io.
- 26 E honiia'ku na lehelehe O ka mea olelo aku ma ka pololei.

- 27 Muwaho e hoomakaukau ai i kau hana, A e hoo-ponopono nou iho ma ke kula; A mahope iho, e kukula ae i kou hale.
- 28 Mai liio hala ole oe i hoike ku e i kou hoanoho; Aole hoi e hoopunipuni me kou mau lehelehe.
- 29 Mai olelo oe, E like me ia i hana mai ai ia'u, pela au e hana aku ai ia ia; E hoopai aku au i ke kanaka e like me kana hana ana.
- 30 Ma ke kihapai o ka mea palaualelo i maalo ai au, Ma ka pawaina hoi o ke Kanaka noonoo ole:
- 31 Aia hoi, ulu paapu ae la ka puakala, Uhi mai la maluna ona na kakalaioa, O kona pa pohaku hoi, ua hiolo iho la ia.
- 32 Nana aku la au, halalo iho la ko'u naau; Ike iho la au, a loa ia'u ke aoia mai.
- 33 He moe iki ae, he hiamoe iki ae, He pelu hou iki ae i na lima a hiamoe;
- 34 A e hiki mai kou ilihune me he kanaka hele la, A me kou nele e like me ke kanaka kaua.

25

- 1 EIA no hoi na olelo akamai a Solomona, na na kanaka o Hezekia ke alii o ka Iuda i kakau hou iho.
- 2 He mea nani i ke Akua ke huna i kekahi mea; He mea nani hoi i na'lii ke imi aku.
- 3 O ka lani he kiekie, o ka honua he hohonu, A o ka naau o na alii, he mau mea ike ole ia.
- 4 E hookaawale aku i ka lepo o ke kala, A e puka mai kekahi ipu no ka mea hoohehee.

- ⁵ E hookaawale aku i ka mea hewa mai ke alo aku o ke alii, A e paa iho no kona nohoalii ma ka pono.
- ⁶ Mai hookiekie ae imua o ke alii, A ma kahi o ka poe koikoi mai ku ae oe.
- ⁷ No ka mea, he maikai ke olelo mai ia oe, e pii mai oe ia nei, Mamua o kou hoohaahaia mai imua o ke alii, Ka mea a kou mau maka i nana aku ai.
- ⁸ Mai hiki wawe aku oe i ka hakaka, No ka mea, heaha kau e hana'i mahope aku, Ke hoohilahila mai kou hoanoho ia oe?
- ⁹ Me kou hoanoho oe e hoopaapaa aku ai, Mai hoike aku i ka mea ia hai;
- ¹⁰ O henehene mai ia oe ka mea lohe, Aole e pau ka olelo ino mai nou.
- ¹¹ O na ohia gula ma na kii kala, Oia ka huaolelo i oleloia i ka wa pono.
- ¹² He apo pepeiao gula, a he mea gula maemae e nani ai, Oia ka hoonaauao ana i ka pepeiao hoolohe.
- ¹³ E like me ke anu o ka hau i ka wa e ohi ai, Pela ka elele oiaio i ka mea nana ia e hoounauna aku; Hooluolu oia i ka uhane o kona mau haku.
- ¹⁴ O na ao a me ka makani ua ole, Oia ke kanaka e haanui ana no ka makana hoopunipuni.
- ¹⁵ Ma ka hoomanawanui i hoohuliia ai ke alii, O ke elelo akahai ke uhai aku i ka iwi.
- ¹⁶ Ua loa a nei ia oe ka meli? e ai iho e like me ka pono nou, O hookuku oe ia mea a e luai aku ia.

- 17 Ua oki kou wawae i ka hele i ka hale o kou hoanoho, O luhi oia ia oe a e inaina mai no hoi.
- 18 O ka hamare a me ka pahikaua a me ka pua oioi, Oia ke kanaka hoike wahahee no kona hoanoho.
- 19 O ka niho i haiia, o ka wawae okupe, Oia ka paulele ana i ka mea lohe ole i ka wa popilikia.
- 20 O ka mea lawe aku i ke kapa i ka wa anu, A o ka vinega hoi ma ka paakai, Oia ke mele aku i ke mele i ka mea naau kaumaha.
- 21 Ina pololi kou enemi, e haawi aku ia ia i ka ai, Ina i makewai ia, e hoochainu ia ia i ka wai;
- 22 Pela no oe e kau aku ai i na nanahu wela maluna o kona poo, A na Iehova oe e uku mai.
- 23 O ka makani akau, pale aku ia i ka ua, A o ka maka huhu hoi i ke elelo akiaki.
- 24 E aho ka noho ana ma kahi kihi oluna o ka hale, Aole me ka wahine nuku wale ma ka hale kanaka.
- 25 O ka wai huihui i ka mea makewai la, Oia ka olelo hooluolu mai ka aina loihi e mai.
- 26 He punawai lepolepo, a he waipuna pilopilo, Oia ka mea pono e haule ana imua o ka mea hewa.
- 27 O ka ai ana i ka meli a nui, aole ia he maikai, Pela hoi ka imi ana i ke kaulana nui loa.
- 28 O ke kulanakauhale hiolo, aohe pa, Oia ke kanaka hoomalu ole i kona uhane iho.

26

- 1 E LIKE me ka hau i ke kau, E like me ka ua i ka wa e ohi ai, Pela i ku ole ai ka hanohano i ka mea lapuwale.

- ² E like me ka zepora e auwana ana, E like me ka derora e lele ana, Pela ka poino, aole ia e hiki wale mai.
- ³ I mea hahau no ka lio, i kaulawaha no ka hoki, I laau hahau hoi no ke kua o na mea lapuwale.
- ⁴ Mai olelo aku i ka mea lapuwale e like me kona naaupo ana, O like oe me ia.
- ⁵ E olelo no i ka mea lapuwale e like me kona naaupo ana, O naauao oia i kona maka iho.
- ⁶ O ka mea oki ne i na wawae a loa ia ia ka poino, Oia ka i kauoha aku i na manao ma ka lima o ka mea lapuwale.
- ⁷ E lawe aku i na wawae o ka mea oopa, A me ka olelonane mailoko ae o ka waha o ka poe lapuwale.
- ⁸ E like me ka nakii ana i ka iliili ma ka maa a paa, Pela ka haawi ana i ka hanohano no ka mea lapuwale.
- ⁹ O ka mea oi oi e o ana i ka lima o ka mea ona, Oia ka olelonane ma ka waha o ka poe lapuwale.
- ¹⁰ O ka mea nui nana i hana na mea a pau, Oia ka mea nana e hoopai i ka mea lapuwale a e hoopai hoi i ka poe lawehala.
- ¹¹ E like me ka ilio i hoi hou aku i kona luai, Pela ka mea naaupo e hoi hou ana i kona lapuwale.
- ¹² Ua ike anei oe i ke kanaka naauao i kona manao iho? He lana ka manao no ka mea naaupo aole nona.
- ¹³ I ae la ka mea palaualelo, He liona ma ke ala, He liona iwaena o ke kuamoo.
- ¹⁴ O ka luli ana o ke pani ma kona ami, Oia ka mea palaualelo ma kona moena.

- 15 Hookomo ka mea palaualelo i kona lima iloko o ke pa, A he mea kaumaha ia ia ke hapai hou ae ia i kona waha.
- 16 He naauao loa ka mea pulaualelo i kona manao iho, Mamua o na kanaka ehiku e hoike ana i ka oiaio.
- 17 O ka mea lalau i ka ilio ma na pepeiao, Oia ka mea e maalo ana, a lawe pu i ka hakaka pili ole ia ia.
- 18 E like me ka mea e hooleilei ana i na ihe wela, a me na pua a me ka make;
- 19 Pela ke kanaka e hoopunipuni ana i kona hoanoho, I ae la hoi, Aole anei he paani ko'u?
- 20 I ole ka wahie, e pio no ke ahi, I ole ka mea holoholo olelo, pau ka hakaka.
- 21 O ka nanahu i na nanahu wela, a me ka wahie i ke ahi, Oia ke kanaka huhu e hookonokono ana i ka hakaka.
- 22 O na olelo a ka mea holoholo olelo, Ua like no ia me na olelo paani, Komo ilalo nae ia a iloko lilo o ka opu.
- 23 O ke kala maemae ole i hoopiliia me kahi pohue, Oia na lehelehe e alohaloha ana me ka naau ino.
- 24 O ka mea inaina, huna oia ma kona mau lehelehe, A iloko ona iho i waiho ai oia i ka hoopunipuni.
- 25 Ina i oluolu kana olelo, mai manaio aku ia ia; No ka mea, ehiku mau mea ino iloko o kona naau.
- 26 O ka mea i hunaia kona inaina i ka hoopunipuni, E hoikeia kona hewa imua o ke anaina kanaka.

- 27 O ka mea eli i ka lua, oia ke haule ilaila; O ka mea olokaa i ka pohaku, e hoi hou mai ia maluna ona.
- 28 O ke elelo wahahee, oia ke inaina aku i ka mea poino malaila; O ka waha malimali, oia ke hana i ka mea e make ai.

27

- 1 MAI olioli wale oe no ka la apopo, No ka mea, aole oe i ike i ka mea a kekahi la e hoopuka mai ai.
- 2 Na ka mea e e hoomaikai mai ia oe, aole na kou waha iho; Na ka malihini hoi, aole na kou mau lehelehe iho.
- 3 Koikoi ka pohaku, kaumaha hoi ke one; Aka, o ka inaina o ka mea naaupo, ua kaumaha ia mamua o ia mau mea elua.
- 4 He aloha ole ka inaina, he mea make ka huhu, Owai la hoi e hiki ke ku imua o ka huahua?
- 5 Maikai ke ao maopopo ana, Mamua o ke aloha i hunai.
- 6 Maikai ka hoehaia mai e ka hoaaloha, He nunui hoi ka honi ana o ka enemi.
- 7 Hehi no ka mea maona i ka waihona meli; Aka, i ka mea pololi la, ua ono na mea awaawa a pau.
- 8 E like me ka manu i auwana ae mai kona punana aku, Pela ke kanaka e auwana ana mai kona wahi aku.
- 9 O ka aila a me ka mea ala, hoo hauoli ia i ka naau; Hooluolu hoi ka hoaaloha o kekahi mea ma ka olelo oiaio.
- 10 O kou hoalauna a me ka hoalauna o kou makuakane, mai haalele oe; Aole hoi e komo aku i ka hale o kou hoahanau i kou

manawa popilikia; Maikai ka mea e noho kokoke ana, mamua o ka hoahanau ma kahi loihi aku.

- 11 E kuu keiki e, e naauao hoi oe i olioli ko'u naau, I olelo aku au i ka mea hoino mai ia'u.
- 12 O ka mea noonoo la, ike e oia mamua i ka poino a huna ia ia iho; Hele wale aku hoi ka poe nanea a hihia iho la.
- 13 E lawe i ka aahu o ka mea nana e hoopanai no ka malihini, E lawe hoi i uku nona no ka wahine e.
- 14 O ka mea hoomaikai aku i kona hoanoho me ka leo nui, I kona ala ana i ke kakahiaka nui, E lilo ia i mea poino nona.
- 15 O ke kulu mau ana i ka la ua, A me ka wahine nuku wale, na like.
- 16 O ka mea hoonalowale i kana, hoonalowale no ia i ka makani, A me ka aila o kona lima akau e pa mai ana.
- 17 Hookala kahi mea hao i kekahi mea hao, Hookala hoi ke kanaka i ka maka o kona hoalauna.
- 18 O ka mea malama i ka laau fiku, oia ke ai i kona hua; O ka mea malama hoi i kona haku e hoonaniia oia.
- 19 Ma ka wai, he helehelena e ku ana i kahi helehelena, Pela hoi ka naau kanaka i kekahi kanaka.
- 20 O ka lua a me ka hohonu, aole i piha, A o na maka o ke kanaka aole no e maona.
- 21 He ipu hoohehee no ke kala, a he kapuahi no ke gula, Pela ke kanaka imua o kona mahaloia mai.

- 22 Ina e kui oe i ka mea naaupo ma ka papawiliai, Oia pu me ka ai i ka pohaku kui, Aole loa e hemo ae kona naaupo ana mai ona aku.
- 23 E ike pono oe i ke ano o kau poe hipa, E nana hoi i ke ano o kau poe holoholona;
- 24 No ka mea, aole e mau ana ka waiwai: O ka papale alii hoi, oia mau anei ia i na hanauna a pau?
- 25 Kupu mai ka weuweu, ikea mai ka mauu, A e ohia ana ka mea ulu o ka mauna.
- 26 O na keikihipa no kou kapa komo, O ka poe kao kane ke kumukuai no ka aina.
- 27 A e nui ka waiu kao no kau ai ana, No ka ai ana hoi o ko ka hale ou, A he ola no kou poe kauwawahine.

28

- 1 HOOHEE wale ka mea hewa, aohe mea e hahai ana; O ka poe pono hoi, wiwo ole lakou me he liona la.
- 2 No ka hewa o ka aina, nui no kolaila poe alii; A ma ke kanaka noonoo a ike hoi e paa loihi ana no ia.
- 3 O ke kanaka ilihune e hookaumaha ana i ka poe ilihune, Oia ka ua e hoopau ana i ka ai a pau.
- 4 O ka poe haalele i ke kanawai, hoomaikai no lakou i ka mea hewa: O ka poe malama hoi i ke kanawai, ku e aku no i ua poe la.
- 5 Aole i ike ka poe aia i ka hoopono; A o ka poe imi ia Iehova, ike no i na mea a pau.
- 6 E aho ka mea ilihune ke hele oia ma ka pololei, I ka mea waiwai i hookekee i kona aoao.

- 7 O ka mea malama i ke kanawai, he keiki naauao ia; O ka hoa no ka poe hookai wale, oia ka i hooihilahila i kona makuakane.
- 8 O ka mea hoonui i kona waiwai ma ka uku kualala a me ke kaili wale, E hooiiliili oia ia mea na ka mea e aloha aku i ka poe ilihune.
- 9 O ka mea haliu aku i kona pepeiao aole hoolono i ke kanawai, E hoopailuaia kana pule.
- 10 O ka mea kai hewa aku i ka poe pololei ma ka aoao hewa, Ma kona lua iho oia e haule ai; A o ka poe pololei hoi, e ili mai ka maikai no lakou.
- 11 Ua naauao no ke kanaka waiwai i kona manao iho; Aka, o ka mea ilihune a naauao hoi, oia ka i ike aku ia ia.
- 12 I ka hauoli ana o ka poe pono, nui ka hanohano; A i ke ku ana'e o ka poe hewa, ua huniaia ke kanaka.
- 13 O ka mea hunia i kona hewa iho, aole oia e pomaikai; Aka, o ka mea hooia a haalele hoi, e alohaia mai oia,
- 14 Pomaikai ke kanaka ke mau aku kona makau; O ka mea hoopaaakiki i kona naau, e haule oia i ka popilikia.
- 15 O ka liona uwo a me ka bea holoholo, Oia ke alii hewa maluna o na kanaka ilihune.
- 16 O ke alii naauao ole, nui kona hookaumaha ana; O ka mea hoowahawaha i ka makee waiwai, e loihi no kona mau la.
- 17 O ke kanaka hewa i ke koko o kekahi, E holo oia i ka lua; mai keakea kekahi ia ia.
- 18 O ka mea hele pololei e ola oia; O ka mea hookeke i kona aoao, e haule koke no ia.

- 19 O ka mea mahi i ka aina e maona oia i ka ai;
O ka mea hoopili mea ai mahope o ka poe
lapuwale e piha oia i ka ilihune.
- 20 O ke kanaka hooiaio, nui wale kona mau mea e
pomaikai ai; O ka mea holo kiki mahope o
ka waiwai, aole e ole kona hala.
- 21 O ka manao ana i ko ke kanaka kino, aole ia he
maikai; No kahi apana ai e lawehala no ua
kanaka la.
- 22 O ka mea hooikaika ma ka waiwai, he maka ino
kona, Aole oia e ike o ka ilihune kana mea e
loaa ai.
- 23 O ka mea ao aku i ke kanaka, mahope iho e loaa
ia ia ka lokomaikaiia mai, Mamua o ka mea
malimali me kona alelo.
- 24 O ke mea kaili wale i ka kona makuakane a me
ka kona makuwahine, Me ka i ana ae, Aole
ia he hewa, Oia ka hoa no ka pepehi kanaka.
- 25 O ka mea i haaheo ka naau, oia ka i
hookonokono i ka hakaka; O ka mea
paulele ia Iehova e lako loa oia.
- 26 O ka mea paulele i kona naau iho, oia ka mea
naaupo: O ka mea hele ma ka naauao, e
hoopakeleia oia.
- 27 O ka mea haawi wale na ka mea ilihune, aole oia
e nele; A o ka mea i uhi ae i kona mau maka,
e nui kona hoinoia mai.
- 28 I ke ku ana o ka poe hewa, ua huna ke kanaka
ia ia iho; A make lakou, alaila mahuahua ka
poe pono.

29

- 1 O KE kanaka i ao pinepine ia a hoopaaiki hoi i
kona a-i, E make koke no ia, aole mea e ola'i.

- 2 I ka lehulehu ana e ka poe pono, hauoli na kanaka; A i ke alii ana o ka mea hewa, ulono ae la na kanaka.
- 3 O ke kanaka e ake ana i ka naauao, hoo hauoli oia i kona makuakane; O ka mea launa aku me na wahine hookamakama, hokai wale aku oia i kana waiwai.
- 4 Ma ka hoopono, e hooku paa ai ke alii i ka aina; O ka mea lawe i na makana, oia ke hoohiolo iho.
- 5 O ke kanaka malimali aku i kona hoanoho, Oia ka i hohola i ka hei no kona mau wawae.
- 6 Puniheia ke kanaka hewa ma kona hewa iho; Hauoli no ka mea pono me ka olioli.
- 7 Ike aku no ka mea pono i ka pilikia o ka poe ilihune; A o ka mea hewa, aole ona manao e ike aku.
- 8 O ka poe hoowahawaha, hoohihia lakou i ke kulanakauhale; O ka poe naauao, pale ae lakou i ka huhu.
- 9 Ina e hoopapaa ke kanaka naauao, me ke kanaka hewa, He huhu paha kona, he akaaka paha, aohe oluolu iki.
- 10 O ka poe punikoko, inaina aku lakou i ka mea pololei; Imi hoi ka poe hoopono i ke ola nona.
- 11 Hoopuka mai ka mea naauao i kona manao a pau; Noho malie hoi ka mea naauao a mahope aku.
- 12 Ina e haliu ae ke alii i ka olelo wahahee, Pau loa kana poe kauwa i ka hana hewa.
- 13 O ka mea ilihune, a o ke kanaka hookaumaha e halawai pu laua; Na Iehova e hoomalamalama i na maka o laua a elua.

- 14 O ke alii e hooponopono ana i ka poe ilihune ma ka oiaio, E paa mau loa no kona nohoalii.
- 15 O ka laau hahau, a me ke aoia mai, haawi no i ka naauao; A o ko keiki waiho wale ia, oia ke hoohilahila i kona makuwahine.
- 16 I ka mahuahua ana o ka poe howa, mahuahua no ke kolohe; E ike hoi ka poe pono i ko lakau haule ana.
- 17 E haua i kau keiki, a nana oe e hoomaha mai; E lilo no ia i mea e olioli ai kou uhane.
- 18 I ole ke aoia mai, hele hewa na kanaka; A o ka mea malama i ke kanawai, pomaikai oia.
- 19 Ma ka olelo wale ana, aole e aoia mai ke kauwa; No ka mea ina paha i ike, aole ia e pane mai,
- 20 Ua ike anei oe i ke kanaka wikiwiki i ka olelo? Ua lana ka manao no ka mea naaupo aole nona.
- 21 O ka mea hoohiwahiwa i kana kauwa mai kona wa uuku mai, Mahope iho, e lilo oia i keiki nana.
- 22 O ke kanaka huhu, oia ka i hookonokono i ka hakaka, A o ka mea inaina wale, nui ae la kona hewa.
- 23 O ka haaheo o ke kanaka, oia ka mea uana ia e hoohaahaa iho; E pili hoi ka hanohano i ka mea haahaa ka naau.
- 24 O ka mea lawe pu me ka aihue, inaina aku oia i kona uhane iho; Ua lohe oia i ka hailiili, aole hoi i hoike aku.
- 25 O ka makau i ke kanaka, he mea ia e hihia ai; O ka mea paulele ia Iehova ua palekana oia.
- 26 Nui ka poe imi i ka lokomaikaiia mai e ke alii, Aka, no Iehova mai ka hoopono ana i ke kanaka.

27 He mea hoopailua i ka poe pono ke kanaka hoopono ole; He mea hoopailua hoi i ka mea hewa, ka mea pololei ma kona aoao.

30

1 HE mau wahi olelo a Agura ke keiki a Iake. He wanana; na ke kanaka i hoike mai ia Itiela; ia Itiela laua me Ukala.

2 Owau ka mea hupo loa o na kanaka, Aole o'u wahi noonoo kanaka.

3 Aole i loa ia u ka naauao, Aole hoi o'u ike i ka Mea hemolele.

4 Owai ka mea i pii ae i ka lani, a i iho mai hoi? Owai ka mea i hooiliili i ka makani ma kona lima? Owai ka mea i hoopaa i na wai ma kona aahu? Owai ka mea i hoonoho i na welelau a pau o ka honua? Owai hoi kona inoa, owai ka inoa o kana keiki? E hoike mai paha oe.

5 Pau loa na huaolelo a ke Akua i ka maemae; Oia ka palekaua i ka poe paulele aku ia ia.

6 Mai hui ae oe i kekahi mea me kana mau huaolelo, O ao mai oia ia oe, a e lilo oe i mea wahahee.

7 Elua mau mea a'u i noi aku ai ia oe, Mai aua oe mamua o ko'u make ana.

8 O ka lapuwale, a o ka wahahee, E hookaawale ae mai o'u aku nei; Mai haawi mai ia'u i ka ilihune, aole hoi i ka waiwai; E hanai mai ia'u i ka ai ku pono no'u;

9 O hookuku ai au, a hoole aku hoi, Me ka i ana, Owai la o Iehova? O ilihune hoi au a aihue iho, A hoohiki ino i ka inoa o ko'u Akua.

- 10 Mai hoopii oe i ke kauwa imua o kona haku, O hoo'ino mai oia ia oe, a e lilo oe i lawehala.
- 11 O kekahi hanauna, hoino no i ka makuakane, Aole hoi i hoomaikai i ka makuwahine.
- 12 O kekahi hanauna hoi, he maemae ia i ko lakou maka iho, Aole hoi i holo'ia ka paumaele.
- 13 O kekahi hanauna, hookano loa na maka o lakou! Hookiekie hoi na lihilihi o lakou.
- 14 O kekahi hanauna, he mau pahikaua ko lakou niho, He mau pahi hoi ko lakou mau kui. E ai ana i ka poe ilihune mai ka honua aku, A o ka poe nele hoi iwaena o na kanaka.
- 15 He mau kaikamahine elua ka ka omokoko, E i ana, E ho mai, e ho mai, ea. Akolu no mea piha ole, Eha hoi, aole e olelo mai, Ua ana:
- 16 O ka lua, o ka opu pa; A o ka honua i mau ole i ka wai; A o ke ahi, aole ana olelo mai, Ua nui.
- 17 O ka maka i hoowahawaha i kona makuakane, A hoole hoi aole e malama i kona makuwahine, E kiko iho ka poe koraka o ke awawa ia mea, A e ai iho no ka poe aito opiopio.
- 18 Ekolu mau mea kupanaha loa ia'u, Eha hoi, aole au i ike iho.
- 19 O ka aoao o ka aito ma ka lewa; O ka aoao o ka nahesa maluna o ka pohaku; O ka aoao o ka moku iwaena o ka moana; A o ka aoao o ke kanaka me ka wahine puupaa.
- 20 Peneia ka aoao o ka wahine hookamakama, Ai iho la oia a holo i kona nuku, A olelo ae, Aole au i hana hewa.

- 21 Ekolu mau mea e haunaele ai ka honua, Eha hoi e hiki ole ai ke hoomanawanui:
- 22 O ke kauwa ke lilo i alii; O ka mea lapuwale ke maona i ka ai;
- 23 O ka wahine huhu wale ke mareia oia; A o ke kauwawahine he hooilina o kona hakuwahine.
- 24 Eha mau mea liilii loa ma ka honua nei, A ua akamai loa no nae:
- 25 O ka poe anonanona, he poe ikaika ole lakou, Hoomakaukau no nae i ke kau i ka lakou ai;
- 26 O ka poe rabita, he poe nawaliwali lakou, Ma na pohaku hoi i hana'i i ko lakou mau hale;
- 27 O ka poe uhini, aole o lakou alii, Hele papa no hoi lakou.
- 28 O ka moo, lalau no oia me kona mau lima, Aia no ia ma na hale hanohano o ke alii.
- 29 Ekolu mau mea, i maikai ka hele ana, Eha hoi i maikai ke hele ae.
- 30 O ka liona ka mea ikaika loa o na holoholona, Aole hoi oia e huli ae mai ke alo aku o lakou a pau;
- 31 O ka ilio hahai, a o ke kao kane hoi, A o ke alii, hiki ole ke ku e ia ia.
- 32 Ina he lapuwale oe i kou hookiekie ana, Ina paha he manao ino kou, e kau ana ka lima ma ka waha.
- 33 Ma ka hooluliluli ana i ka waiu e puka mai ai ka bata, Ma ka uwi ana i ka ihu e kahe mai ai ke koko; A ma ka hooioi ana i ka huhu e puka mai ai hoi ka hakaka.

31

- 1 NA olelo a Lemuela ke alii, ka wanana a kona makuwahine i ao mai ai ia ia.
- 2 Heaha, e ka'u keiki? Heaha, e ke keiki a ko'u opu? Heaha hoi, e ke keiki no ko'u hoohiki ana?
- 3 Mai haawi aku i kou ikaika i na wahine, Aole hoi i kou aoao i ka mea e make ai na alii.
- 4 Aole na na'lii, e Lemuela e, Aole na na'lii e inu i ka waina, Aole hoi na ka poe aialo e inu i ka mea ikaika;
- 5 O inu lakou a hoopoina i ke kanawai, A kapae i ka pono o ka poe pilikia.
- 6 E haawi i ka mea ikaika i ka mea e make ana, A i ka waina hoi i ka poe i kaumaha ka naau.
- 7 E inu iho oia a o hoopoina i kona ilihune, Aole hoi e hoomanao hou ae i kona mea kaumaha.
- 8 E oaka oe i kou waha no ka mea kuli, No ka hoopono i na keiki makua ole a pau.
- 9 E oaka oe i kou waha, e hooponopono ma ka pololei, E imi hoi i ka pono no ka poe ilihune a me ka mea nele.
- 10 Owai ka mea i loa ia ia ka wahine noho pono? He waiwai oia i oi aku i ko na momi.
- 11 Paulele ia ia ka naau o kana kane, Aole e nele oia i ka loa ole.
- 12 He maikai no kana e hana'i ia ia aole hoi ho hewa, I na la a pau loa o kona ola ana.
- 13 Imi oia i ka huluhipa a me ke olona, Oluolu oia i ka hana me kona mau lima.
- 14 Ua like no ia me na moku kalepa, Mai kahi loihi e mai i loa'i ia ia kana ai.

- 15 I ka wanaao, ala oia a haawi i ka ai na ko kona hale, A me ka mea e maona ai na kana poe kauwawahine.
- 16 Noonoo oia i ka mahinaai a kuai lilo mai; Me ka hua o kona mau lima, kanu iho no oia i ka malawaina.
- 17 Kaei oia i kona puhaka me ka ikaika, Hooikaika hoi oia i kona mau lima.
- 18 Hoao oia i kona waiwai i maikai ia; Aole i pio kona kukui i ka po.
- 19 O aku kona mau lima ma kahi e kau ai ke olona, Lalau kona mau lima i ka mea milo lope.
- 20 O aku oia i kona mau lima i ka poe nele; Kikoo oia i kona mau lima i ka poe ilihune.
- 21 Aole ona makau e ana ko kona hale; No ka mea, pau ko kona hale i ke komo kapa ulaula.
- 22 Hana oia i na kapa hoalii nona iho; O ke kilika a me ka mea ulaula, oia kona kahiko ana.
- 23 Ua ikeia kana kane ma na ipuka, I kona noho pu ana me na lunakahiko o ka aina.
- 24 Hana oia i ka lole olona maikai, a kuai aku; Haawi oia i na kaei i ka poe kalepa.
- 25 O ka ikaika, a o ka hanohano, oia kona kahiko ana; E hauoli oia i ka manawa mahope aku.
- 26 Oaka oia i kona waha ma ka naauao; A o ke aloha oia ke kanawai o kona alelo.
- 27 Kiai oia i ka hele ana o ko kona hale, A o ka ai no ka palaualelo, aole oia e ai iho.
- 28 Ku ae kana mau keiki a hoomaikai ia ia; O kana kane hoi, mahalo oia ia ia.
- 29 Nui na kaikamahine i hana pono, A ua oi aku oe mamua o lakou a pau.

- 30 He hoopunipuni ke alohaia mai, he mea ole ka
maka maikai; O ka wahine hoi i makau ia
Iehova, oia ke hiilaniia.
- 31 E haawi aku nana i ka hua o kona mau lima; O
kana mau hana, oia ke hiilani ia ia ma na
ipuka.

Baibala Hemolele
The Holy Bible in the Hawaiian language of the United
States, 1868 revision

Public Domain

Language: 'Olelo Hawai'i (Hawaiian)

Translation by: na na misionari i pai

2015-11-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 9 Oct 2020

4fde4536-9f74-574b-8404-d9ec34a30cbb